

BUSKSKVETTEN

Nr. 2 * 2000 * 16. årgang

KRÅKE

Organ for Norsk Ornitologisk Forening
Avdeling Buskerud

REDAKSJONELT:

REDAKTØR: Jens Erik Nygård
Brinken 19
3400 Lier
Epost : jenygard@start.no

OPPLAG: 320
ABONNEMENT: kr.75,- pr. år

Stoff til Buskskvetten sendes fortrinnsvis direkte til redaktøren. Manuskripter bør leveres via epost eller på diskett. Stoff som er skrevet på data behøver ikke å ha ferdig layout. Styret i NOF - Buskerud fungerer som redaksjonsmedarbeidere, og kan brukes som **kontakt**-personer

ANNONSEPRISER:

1/1 side	kr 500,- for 1 innrykk, kr 2000,- pr år
½ side	kr 250,- for 1 innrykk, kr 1000,- pr år
¼ side	kr 125,- for 1 innrykk, kr 500,- pr år

NESTE NUMMER AV BUSKSKVETTEN KOMMER CA 15. OKTOBER
FRIST FOR INNSENDING AV STOFF: 15. AUGUST

NOF AVD. BUSKERUDS STYRE 2000

Leder /redaktør :	Jens Erik Nygård	D.O. 1.1.	jenygard@start.no
Nestleder:	Jon Ludvig Hals	Øvre Eiker 1.1	
Kasserer:	Jostein Bakke	Øvre Eiker 1.1	vsjoba@veiavangen.gs.bu.no
1. styremedlem	Torkild Jensen	D.O. 1.1.	torkild@stud.ntnu.no
2. styremedlem:	Tonny Andersen	D.O. 1.1	tonnyan@online.no
Varamedlem	Erland Tollefsen	D.O. 1.1	ertollef@online.no
Revisor:	Per Øistein Klunderud	Øvre Eiker 1.1.	
Valgkomite:	Per Øistein Klunderud	Øvre Eiker 1.1.	
	Magne Sjøblom	Øvre Eiker 1.1.	

KONTINGENT :

Direktemedlemmer senior : kr. 75,- pr. år
junior : kr. 50,- pr. år
støttemedlem : kr. 30,- pr. år (mottar ikke Buskskvetten)
Lokallagskontingent : kr. 30,- pr. betalende medlem registrert 1.10 inneværende år

Innhold

Leder	side 27
Kveldstrekk og fellesovernattingsplass for kråker	side 28
Småplukk	side 36
Fuglefolk i kikkerten - Tom Schandy	side 37
Kvinandopplevelser på Røyse	side 38
Siste nytt fra Buskerud	side 39
Vannfugltelling i nedre Buskerud 1999	side 40
IKT som hjelpemiddel for ornitologen - 3	side 49
Årsmelding fra NOF avd. Buskerud	side 52
Årsregnskap NOF avd. Buskerud	side 53
10 fuglespørsmål	side 54
Steinar Stueflotten	side 28
Viggo Ree	side 38
Bjørn H. Larsen m.fl.	side 40
Jens Erik Nygård	side 49
Jens Erik Nygård	side 54

Leder :

NOF har profilert seg som fuglevernorganisasjon og vi er høringsinstans for offentlige myndigheter. Denne våren har NOF avd. Buskerud fått tilsendt flere store naturvernsaker til høring. Det gjelder barskogsplanen del 2, det gjelder landskapsvern på Hardangervidda og det gjelder skjøtselsplaner for myrreservater i Lier. Vi blir oppfordret til å bidra med kunnskap om fuglelivet i de nevnte områdene og synspunkter på de planene som er lagt fram. Jeg sender sender ut meldinger på nettet og prøver å lokke fram folk som har lokalkunnskap, og som kan ha noe vettugt å si. Det viser seg ikke å være så lett å finne slike folk. Jeg har en følelse av at det ikke alltid er ornitologene som kan bidra når det gjelder naturområder utenfor de få fugleområdene som vi har en tendens til å flokke oss rundt. Tom Schandy har et poeng når han i dette nummeret sier at han ønsker mer aktivitet i skog og fjell utenom de oppgatte stiene. Det sier jeg, som er mer ensporet våtmarksentusiast enn de fleste.

Skog og fjellområdene i Buskerud er svært store, det skal mye til å ha oversikt over hvilke kvaliteter som er gjemt der. Personer som sitter inne med opplysninger finnes kanskje, men vi mangler en effektiv organisering for å finne fram til dem. Bruk av Internett og epost er ikke kommet så langt ennå at vi kan vente å nå mer enn noen få entusiaster. Oppgavene som legges på oss blir større, og det er ønskelig at vi gjør en god jobb på fuglevernfronten, men hvordan skal vi kunne greie oppgavene når vi driver på frivillig basis, og har mer

enn nok med å administrere. Vi som sitter i styret i NOF Buskerud, gjør en jobb for å opprettholde kontakt mellom fuglemiljøene, en jobb som gjøres på fritida. Ledelsen i lokallagene er i samme situasjon, kreftene går med til å skaffe et tilbud til medlemmene.

Det er ikke så rart at man har konsentrert seg om bevaringen av sentrale beliggende våtmarker, i stedet for vern av skog, myrer og fjellområder. Skal vi ha en sjanse til å spille en rolle i slike saker, så må vi organisere et nettverk av kontaktpersoner som bor i distriktene og som har kjennskap til andre personer som kan gi oss informasjon. Men det spørs om vi ikke da nokså raskt beveger oss ut av fuglemiljøet. Det kunne dog være verdt å forsøke å skaffe oss en fuglevernkontakt i hver kommune, for derved å ha noen lokalt til å ta sakene videre.

Tom ønsker seg mer fokus på skogsfugler. Det er grupper i virksomhet som jobber med rovfugler. Kanskje det også kan gå an å opprette arbeidsgrupper som lager prosjekter som f.eks. går på overvåkning av orrfugl og storfugl ?

Hvis vi ikke klarer dette, vil vi måtte nøye oss i beste fall med å gi nokså generelle kommentarer til de utbyggings- eller verneplaner som kommer oss i hende.

Jens Erik Nygård

Kveldstrekk og fellesovernattingsplass for kråker og kaier i Drammensområdet av Steinar Stueflotten

Det er et kjent fenomen at flere kråkfugler samler seg til felles overnatting i vinterhalvåret. Da kråka ble valgt til årets fugl for 1999, var dette en god anledning til å studere arten nærmere. Fra tidligere kjente vi til at store mengder kråker overnattet i skogholtet på Gilhusodden i Lier. Rundt juletid i 1998 kom det også inn meldinger om store flokker med kaier i det samme området. Drammen og omegn lokallag av NOF besluttet derfor å kartlegge nærmere forholdene rundt fellesovernatting og kveldstrekk til kråker og kaier i Drammens-området. De første tellingene i januar 1999 tydet på at det hver kveld samlet seg >1500 kråker og >1000 kaier på Gilhusodden. At så mange kaier samlet seg her, var ikke kjent fra tidligere. Denne rapporten summerer opp resultatene fra de kartleggingene som er utført de to siste vintrene.

Flokkadferd og fellesovernatting

Det er velkjent at kråker og kaier i vinterhalvåret samler seg i store flokker til fellesovernatting på tradisjonelle overnattingsplasser. De flyr inn til overnattingsplassen om kvelden og sprer seg utover i distriktet igjen i grålysninga neste morgen. Smedshaug og Arestøl (1998) oppgir at kråka i Norge nesten alltid overnatter i tette bartrær, men det er ikke tilfellet på Gilhusodden der overnattingsplassen ligger i løvskog. Også i Ålesund (Michaelsen 2000) og ved Åndalsnes (egne observasjoner) er løvtrær vanligst. Før de flyr inn til selve overnattingsplassen, samler kråkene seg på utvalgte samlingsplasser (pre-roost) i åpent terreng langs trekkruta. Fra den nærmeste samlingsplassen flyr så kråkene inn mot overnattingsplassen når det har blitt nesten mørkt i timen etter solnedgang. På overnattingsplassen er fuglene stille, antagelig for ikke å bli oppdaget og forstyrret av mennesker eller predatorer.

Det kreves relativt stor energi-innsats å fly inn fra dagområdene, som i mange tilfeller kan ligge mer enn en mil unna, og dette må veies opp mot viktige fordeler ved å overnatte i samlet flokk. Årsaken til denne spesielle flokkadferden er ikke

fullt ut kjent, men det foreligger flere hypoteser. En mer grundig diskusjon av de forskjellige overnattings-hypotesene er gitt av Smedshaug og Arestøl (1998). Her gis bare et kort sammendrag.

- Informasjonssenter. Fuglene slutter seg til større ansamlinger, som felles overnattingsplasser, for å øke næringsinntaket gjennom utveksling av informasjon om hvor rike matforekomster finnes.
- Aktivitetssenter. Fuglene overnatter nær rike fødeområder hvor de er aktive om dagen.
- Predasjonsbeskyttelse. Store flokker reduserer sjansen for at enkeltindivider skal bli tatt av en predator.
- Mikroklima. Fuglene samler seg til overnatting på plasser med et gunstig lokalklima for å spare energi.

Mange overnattingsplasser ligger i eller ved bebyggelse, noe som kan tolkes som et trekk for å søke varme og unngå predasjon. En teori utelukker imidlertid ikke en annen, men aktivitetssenter-hypotesen passer som vi skal se, dårlig på forholdene i Drammensområdet.

Hvor mange kråker og kaier overnatter på Gilhusodden?

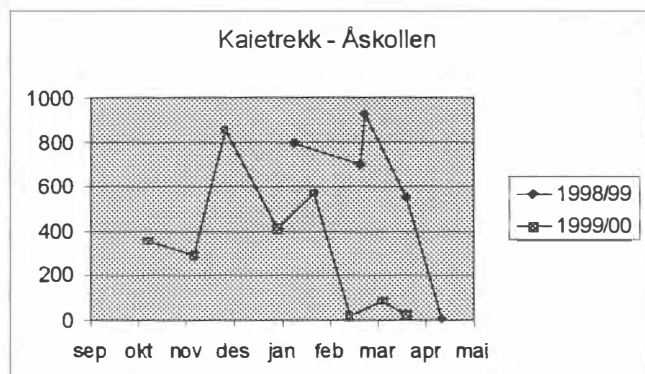
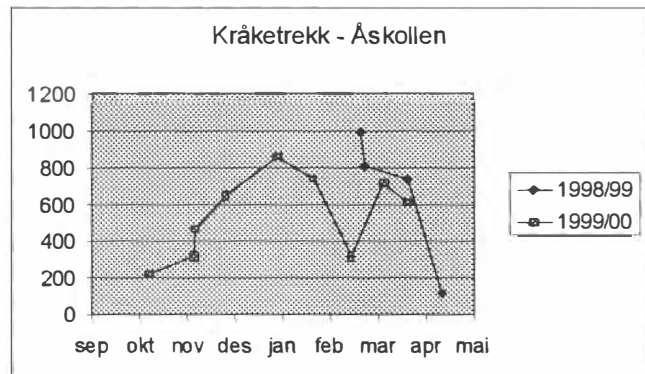
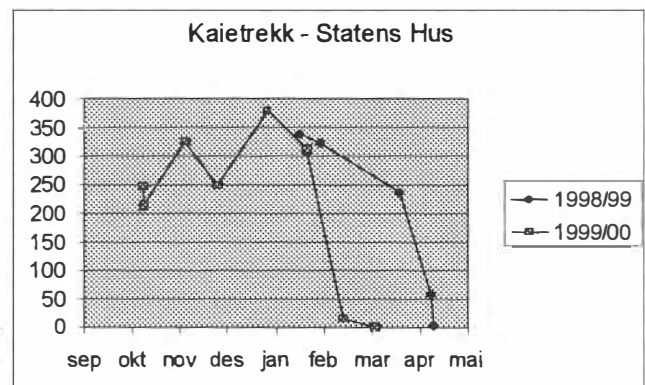
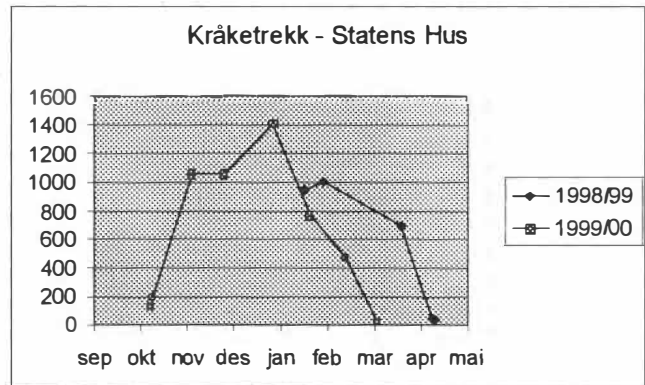
Noe av det første vi tok fatt på i januar 1999, var å kartlegge hvor mange kråker og kaier som overnattet på Gilhusodden. Om ettermiddagen den 9. januar møtte vi opp 6 stykker for å telle fugler på overnattingsplassen. Det tok litt tid før det skjedde noe, men da klokka nærmet seg 16 begynte det å trekke fugler inn mot tømmerterminalen på Lierstranda, og i halvtimen fram til kl. 16:30 kom de i tette strømmer inn mot overnattingsplassen. Sola gikk ned kl. 15:30 og det begynte å bli nokså mørkt og vanskelig å telle, og ikke minst å skille mellom kråker og kaier. Vi konkluderte likevel med at det måtte dreie seg om minst 1000 individer av hver art. Dette var uansett en både intens og morsom opplevelse som ansopret til videre studier.

Flere tellinger i Gilhusområdet og langs trekkrutene inn mot Lierstranda utover i januar tydet på at det var mellom 2500 og 3000 fugler som samlet seg til overnatting på Gilhusodden hver kveld. Fuglene trakk inn langs tre hovedretninger: 1) fra sør over Åskollen og opp Drammensfjorden mot Lierstranda, 2) fra vest ned langs Drammenselva, og 3) et mindre trekk fra nord ned Lierdalen. For å kartlegge kveldstrekket bedre, startet jeg med mer regelmessige månedlige tellinger langs de to hovedretningene fra sør og vest. To faste tellepunkter ble valgt ut: ett ved Statens Hus på Grønland i Drammen (hovedtrekk fra vest) og ett ved Drammen Gocart Senter/Toyotá nedenfor Åskollen (hovedtrekk fra sør). I tillegg er det utført supplerende tellinger andre steder langs trekkrutene. Tellingene fortsatte gjennom vinteren 99/00, og omfatter nå totalt 45 tellinger. Tellingene på de to faste tellepunktene dekker trolig ca.80-90% av totalt antall overnattende fugler. Tabellen nedenfor summerer opp resultatet fra disse tellingene(start og slutt av sesongen er ikke tatt med).

Trekkretning	Tellepunkt	Antall kråker	Antall kaier
Fra sør	Åskollen	780 ± 110	680 ± 190
Fra vest	Statens Hus	990 ± 230	310 ± 50
Fra nord	Kjellstad	250 ± 50	150 ± 50
Sum		2020 ± 260	1140 ± 200

Antall individer fra nord er kun estimert ut fra et fåtall tellinger i Kjellstad-området. Her kan det nevnes at det den 04.12.99 ble talt hele 750 kaier som trakk ned mot Gilhusodden fra Kjellstad, men så store antall er ikke sett her senere. Antallet som trekker langs de to hovedretningene har vært ganske stabile gjennom de to vintersesongene. Det er derfor rimelig å anta at det i gjennomsnitt overnatter ca. 2000 kråker og 1200 kaier på Gilhusodden. Andre tellinger på selve Lierstranda har indikert opptil 1500 kaier i enkelte perioder om vinteren. Det er også observert at det i perioder spesielt i begynnelsen av sesongen, kan oppholde seg en del fugler på selve Lierstranda om dagen. Disse fuglene kommer ikke med i tellingene ovenfor. Av større avvik fra de typiske tallene angitt i tabellen ovenfor, kan nevnes: kun 320 kråker forbi Åskollen 14.02.00 og hele 1400 kråker forbi Statens Hus 28.12.99. Dette viser at fuglene i alle fall kortvarig kan endre trekkmønster noe (ref. informasjonssenter-hypotesen).

Fig.1: Utvikling av antall kråker og kaier på kveldstrekke forbi Statens Hus og Åskollen gjennom to vintre.

Trekkforløp og sesongmessige variasjoner

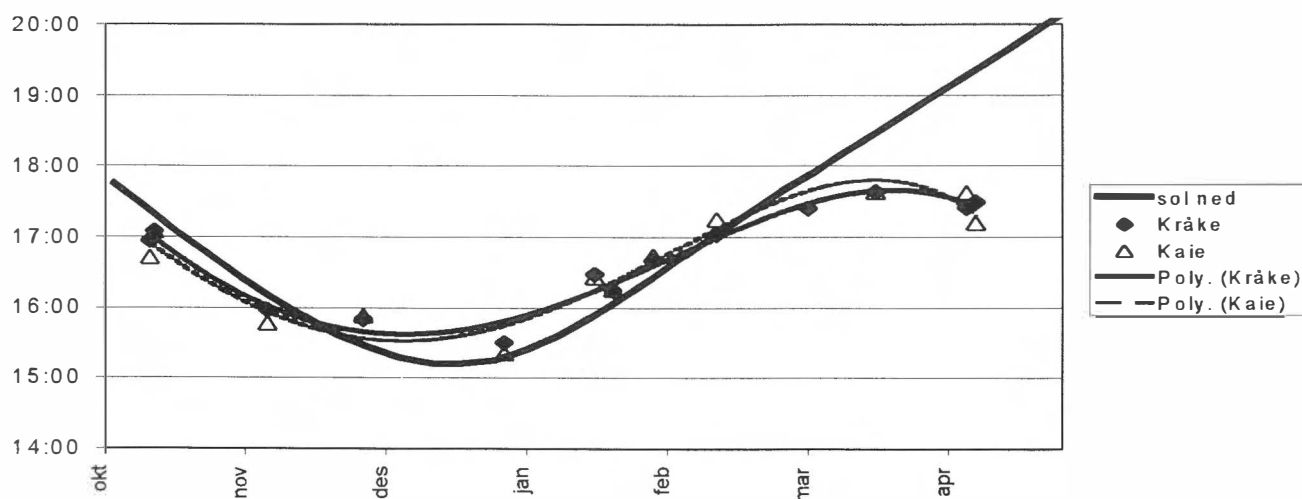
Figurene ovenfor viser utviklingen gjennom de to siste vintersesongene. Her må det kommenteres at overnattingsplassen ble flyttet fra Gilhusodden til Gulskogen i Drammen i begynnelsen av februar 2000, noe som sterkt påvirket antall fugl som passerte forbi Statens Hus spesielt (se mer om dette nedenfor). De første kråkene begynner å samle seg til felles overnatting i midten av september. Antallet bygger seg så gradvis opp i løpet av oktober-november og holder seg relativt stabilt gjennom vintermånedene fra desember til begynnelsen av mars. Antallet avtar så raskt igjen, og fellesovernattingen opphører mer eller mindre i begynnelsen av april. En mulig forklaring på den gradvise oppbyggingen, kan være at de første kråkene som samler seg, er ungfugler og ikke-hekkende fugler, og at det utover høsten kommer til stadig flere territorielle kråker fra områdene rundt Drammen. Kaiene på sin side, ser ut til å ankomme Drammensområdet i stort antall i slutten av september og forlater området igjen samtidig med de flestekråkene i begynnelsen av april.

For å studere trekkforløpet nærmere, er tellingene delt opp i 10 minutters intervaller, og de har pågått i fra 1 til 2 timer hver gang. På denne måten har antallet som passerer tellepunktene, kunnet fastslås nokså nøyaktig. Usikkerheten ligger i at telleperiodene ikke alltid har truffet hele trekkforløpet fra start til slutt, og at telling av store konsentrerte flokker med både kråker og kaier som passerer tellepunktene i løpet av kort tid, kan være vanskelig. Tellenøyaktigheten er likevel

anslått til å være bedre enn $\pm 10\%$, typisk $\pm 5\%$. For å eliminere usikkerhet i totalanslaget, er tellingene på de to faste punktene stort sett utført på to påfølgende dager.

Gjennom å stykke opp tellingene i 10 minutters intervaller, har det også vært mulig å studere hvordan trekkforløpet endrer seg gjennom sesongen. Selv om kveldstrekket i hovedsak foregår i timen rundt solnedgang gjennom hele vintersesongen, skjer det forandringer både i trekktyngdepunkt og trekkmønster. Fig.2 viser hvordan trekktyngdepunktet (veid gjennomsnitt for midtpunktene i 10 min intervallene) varierer i forhold til solnedgang gjennom vintersesongen (Statens Hus). Fram til midten av november ligger tyngdepunktet opp til en $\frac{1}{2}$ time før solnedgang, mens det midtvinters ligger ca. $\frac{1}{2}$ time etter solnedgang. Fra midten av februar ligger tyngdepunktet igjen før solnedgang, og ser ut til å flate ut rundt kl.17:30. Forholdene ved Åskollen samsvarer i hovedtrekk med bildet fra Statens Hus. Det er ikke utført tilsvarende detaljerte registreringer av morgentrekket ut fra overnattingsplassen, men fuglene forlater denne i timen før soloppgang og trekker ut til dagområdene i timen etter soloppgang. Dette betyr at de midtvinters, når næringsinntaket er mest kritisk, har 3-4 timer kortere tid til matsøk enn høst og vår. Det er derfor ikke så rart at de presser døgnet maksimalt i den mørkeste og kaldeste årstiden. Legg også merke til skjevstillingen i forhold til solgangen, noe som tyder på at de, jamført dagens lengde, bruker mer tid til matsøk på ettervinteren enn om høsten.

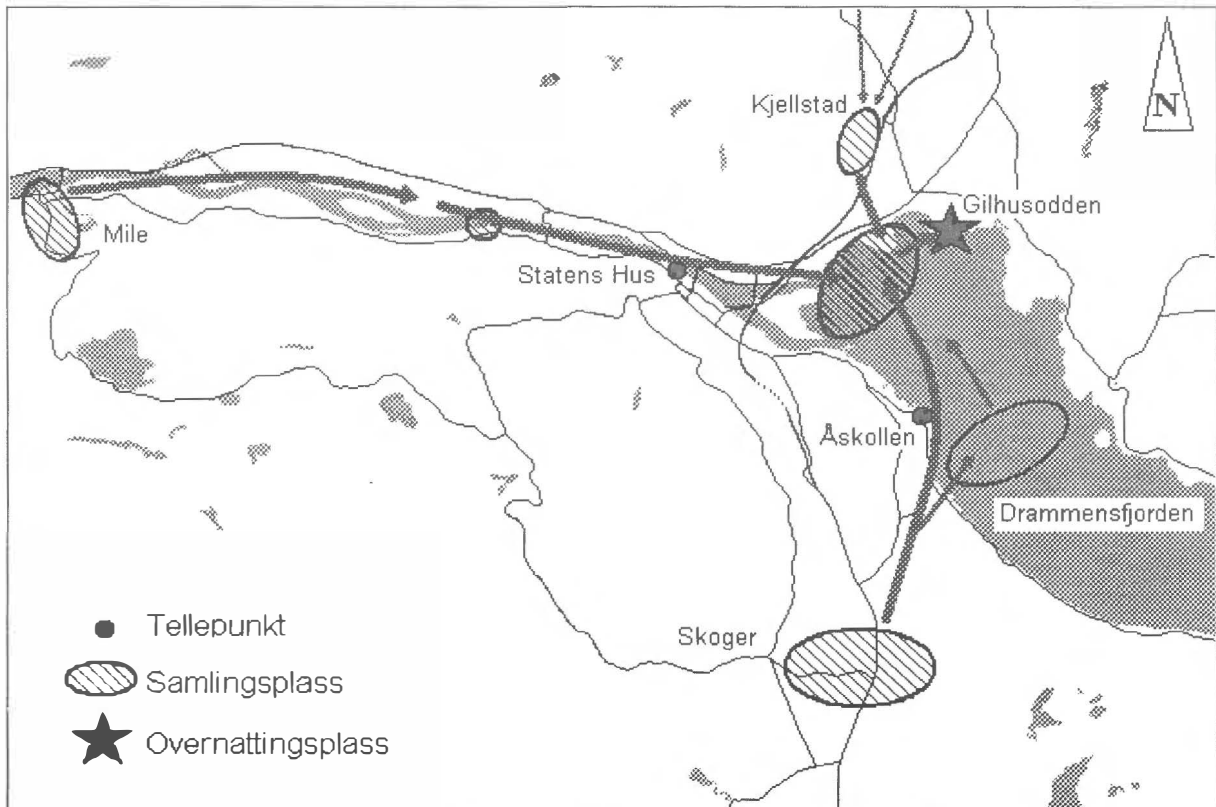
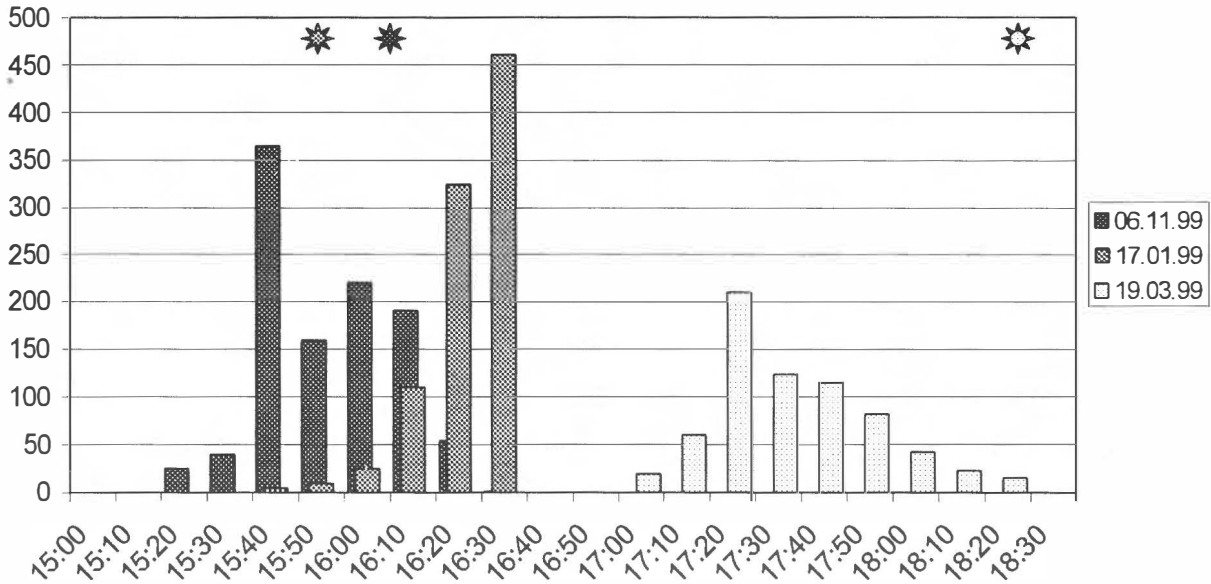
Fig. 2: Kveldstrekk forbi Statens Hus

For å illustrere endringene i trekkforløp gjennom sesongen, har jeg plottet tre representative forløp for kråketrekket forbi Statens Hus (høst 06.11.99, midtvinter 17.01.99, og vår 19.03.99). Som vi ser, er trekket midtvinters mer konsentrert enn høst og vår. Kråkene trekker som regel i en jevn strøm

med enkelte større flokker rundt trekktyngdepunktet. Kaiene derimot kommer ofte i store konsentrerte flokker på opptil 200-400 ind. Trekktyngdepunktet til de to artene er stort sett sammenfallende gjennom hele vintersesongen.

Fig. 3: Kråketrekk forbi Statens Hus, Drammen
Antall individer per 10 min periode. Solsymbol er satt ved solnedgang

Trekkruiter og samlingsplasser

Kartet i Fig.4 summerer opp det vi til nå vet om kråkenes trekkruiter og samlingsplasser på vei inn mot overnattingsplassen på Gilhusodden (situasjonen før februar 2000).

Trekk fra vest :

Nærmere 1000 kråker og 300 kaier trekker hver kveld nedover langs Drammenselva mot samlingsplassen på og ved tømmerterminalen på Lierstranda og på isen utenfor når fjorden er islagt. Det er registrert to samlingsplasser under veis, hvor i alle fall en del av fuglene stopper opp på veien nedover. Den viktigste ligger på Mile fyllplass ved Mjøndalen (inkl. isen på elva mellom bruene), hvor mange kråker og kaier også oppholder seg hele dagen. Den andre ligger i området Elveparken/Miljøstasjonen på Lillemoen, hvor i alle fall en del fugler mellomander av og til på veien nedover. Fuglene som forlater Mile, flyr i en høyde på typisk 50-100 m over bakken. Den 07.02.99 ble det fra travbana på Åssiden observert en del kråker som kom i stor høyde fra vest (>500 mob). Vi må anta at dette er kråker som kommer lenger vestfra enn Mjøndalen. Det er også ved flere anledninger sett mindre flokker med både kråker og kaier som trekker nedover mot Mjøndalen fra Hokksund-kanten. I timen etter soloppgang går det dessuten et jevn trekk med kråker forbi Loesmoen ved Hokksund, men neppe mer enn 100 individer totalt.

Trekk fra sør :

Nærmere 800 kråker og 700 kaier trekker hver kveld fra Skoger/Lindum-området ut over Åskollen og inn Drammensfjorden. Når det er is på fjorden, velger en stor del av kråkene en rute litt lenger sør ut over Solumstranda. Mange hundre kråker kan da samle seg på fjordisen mellom Solumstranda og Lahellholmen før de ved solnedgang trekker inn mot Lierstranda/Gilhusodden. Dette trekket går som regel lavt over vannet midtfjords. Ellers samler både kråker og kaier seg om ettermiddagen i store flokker på jordene i Skoger (Gunnarsrud-Fagerheim-Lindum) når det er barmark, eller i en del mindre skogholt med store løvtrær i det samme området. Også ved Solum gård er det sett store flokker enkelte ganger. Disse trekker ofte i samlet flokk inn mot Lierstranda. Det er også noen ganger om etter-

middagen sett mindre flokker med kråker og kaier videre nedover langs E18 mot Sande. Ved flere anledninger er det observert en del kråker (< 100) som trekker inn mot Gilhusodden forbi Gullaug på østsida av fjorden. Trolig er dette kråke som kommer fra Spikkestad/ Røyken-området. I slutten av mars er det ved et par anledninger også sett større flokker med kråker som kommer fra Spikkestad over Mørkåsen og ned forbi Gullaug (Rolf E. Andersen: 200 kråker og 60 kaier 21.03.00, og egen observasjon av 100 kråker 20.03.99).

Trekk fra nord :

Kveldstrekket fra nord ned Lierdalen er ikke blitt undersøkt i samme grad som det fra de to andre hovedretningene, men tre tellinger i Kjellstad-området vinteren 99/00 viste at mellom 50 og 100 kråker ankommer fra nord ned langs vestsida av Lierdalen til samlingsplassen på jordene og i trærne sør for Kjellstad (mellom Moserud og Jensvollvegen). Den 23.01.00 ankom i tillegg 50 kråker og 75 kaier i retning fra Tranby, og om ettermiddagen den 02.11.99 observerte Rolf E. Andersen en flokk på 21 kaier som trakk over Liertoppen med stø kurs for Drammensfjorden. De to siste observasjonene kan tyde på at i alle fall en del fugler fra nord kan komme fra Lierskogen-Asker området. Men Rolf har også sett kråker på vei i motsatt retning fra Lierskogen mot Asker (ca. 20 ind. 10.11.99, kl.16:10), så helt konsekvent er ikke dette. Ved flere anledninger er det sett flokker på 50-100 kråker og opptil 100-200 kaier på stubbåkre i nedre deler av Lierdalen. Et uvanlig høyt antall fugl ble registrert i dette området den 04.12.99 a hele 340 kråker og 750 kaier trakk ned fra Kjellstad-området mot Gilhusodden rundt solnedgang. Observasjonene kan tyde på at et større antall fugler benytter Lierdalen til matsøk i barmarksperioder (ref. informasjonssenterhypotesen).

Før de flyr inn til overnattingsplassen på Gilhusodden, samler kråkene og kaiene seg langs strandkanten og på tømmerterminalen på Lierstranda. Er det is på fjorden, setter de fleste seg ute på denne i store tette flak utenfor Brakerøya og Lierstranda. Her sitter de til sola går ned og det begynner å skumre. I løpet av den første timen etter solnedgang trekker så fuglene inn mot overnattingsplassen hvor de etter hvert setter seg til ro i

trekronene. Dette skjer ikke helt lydløst, og med 3000 individer som skal finne seg plass på nattekvisten samtidig, kan det hele virke noe kaotisk mens det står på. En av beboerne som bor like ved overnattings-plassen, betegnet fenomenet som "syklubben". 1-1,5 time etter solnedgang roer det hele seg ned og det blir helt stille på overnattingsplassen. Tusmørkeperioden i Drammensområdet varer om vinteren i 40 til 55 min. Det er mulig at fuglene under innflygingen til Gilhusodden drar fordel av flombelysningen på Lierstranda.

Morgentrekk ut fra overnattingsplassen

Morgentrekket ut fra overnattingsplassen er ikke blitt studert like grundig som kveldstrekket, men en del observasjoner viser at kråkene midtvinters forlater overnattingsplassen i grålysninga i timen før soloppgang. I alle fall en del av fuglene flyr til samlingsplasser relativt nær overnattingsplassen. I Drammen kan en i grålysninga ofte se flokker med kråker som sitter på jernbanebruene, på taket av bygninger og i parkene. Det er også vanlig på dette tidspunktet av døgnet å se kråker som leter etter mat på åpne plasser og langs gatene i byen. Senere på dagen er det få kråker å se i selve Drammens-området. De fleste kråkene og kaiene trekker sannsynligvis direkte til dagplassene sine lenger unna Drammen.

Hvor oppholder fuglene seg om dagen og hvor langt flyr de for å komme til overnattingsplassen?

Kråkefuglene har et variert kosthold og søker mat på bakken der den er lettest tilgjengelig. De største konsentrasjonene av fugl vinterstid finner vi derfor på åpne søppelfyllinger, ved pelsfarmer, på snøfrie stubbåkrer, og i fjæra. De nærmeste søppelfyllingene ligger på Lindum i Skoger (7 km), Mile i Mjøndalen (13 km) og Yggeset i Asker (13 km). Ut fra det som er sakt om trekkutene ovenfor, må de fleste av kråkene og kaiene fra sør om dagen oppholde seg i området fra Skoger og ned til Sande (5-20 km), noen trolig også i Røyken (5-10 km). Fuglene som kommer fra vest, oppholder seg nok i hovedsak i området vest for Mjøndalsbrua (12-30 km) (det er sjelden å se kråker mellom Drammen og Mjøndalsbrua på dagtid). Det er ikke usannsynlig at en del fugler flyr helt opp til Åmot (søppelfylling) og ned til

Fiskum/Eikeren, noe som vil innebære fluktavstander på opptil 30 km. Det er observert kråkeflokker på vei i retning mot Drammen så langt unna som ved Kongsberg! (40 km), men det er usikkert om disse overnatter på Gilhusodden. Fra andre deler av landet er fluktavstander mellom dagområder og overnattingsplasser på 5-10 km vanlige (Smedshaug og Arestøl 1998), og i Ålesund flyr kråkene opptil 12-14 km til overnattingsplassene inne i byen (Michaelsen 2000). I Tyskland er det påvist at kråkene i noen tilfeller kan fly helt opp til 60-70 km! (Frislid 1981). Fluktavstander fra dagområdene til Gilhusodden på opptil 20-30 km, er derfor ikke usannsynlige. Fra bil er det målt at kråkene i stille vær flyr med en fart på ca. 50 km/t. Dette innebærer en flygetid på ca. ½ time for de fuglene som flyr lengst. Hvorvidt fordelene ved en fellesovernatting oppveier energiforbruket som må til for å fly lenger enn dette, er usikkert.

Hvor kommer kråkene og kaiene fra som overvintrer på Gilhusodden?

Uten omfattende merking, er det ikke mulig med sikkerhet å fastslå hvor de overvintrende kråkene og kaiene på Gilhusodden kommer fra. Dreier det seg kun om lokale fugler som også hekker i området om sommeren, eller er det fugler som trekker inn fra andre deler av Buskerud og Sør-Norge? Stort sett er kråkene standfugler som overvintrer i samme område som de hekker. En del av bestanden, hovedsakelig ungfugler og hunner, trekker sørover i landet om vinteren. I tillegg trekker fugler fra høyereliggende strøk ned i lavlandet og ut mot kysten (Sandvik 1998). Med utgangspunkt i angitt norsk hekkebestand for kråke (Gjershaug m.fl. 1994), kan vi anslå at det i Buskerud hekker mellom 10-30.000 par, med en gjennomsnittlig tetthet på >1 par/km² i nedre deler av fylket. Med en antatt andel på minst 50% ikke-hekkende fugl, vil det derfor om høsten i gjennomsnitt finnes >4 kråker/km². 2000 kråker trenger derfor ikke et oppland på mer enn 500 km², tilsvarende en radius på ca. 13 km, eller omtrent som arealet av Drammen, Lier og Nedre Eiker kommuner til sammen. Selv med en rimelig stor feilmargen, vil det være nærliggende å tro at de ca. 2000 kråkene som overnatter på Gilhusodden, kan være lokale fugler. Vi kjenner ikke til lokaliteten til eventuelt andre større overnat-

tingsplasser i regionen.

En lignende antagelse kan ikke brukes for kaiene. Kaia er en fåtallig hekkefugl i Buskerud. Trolig hekker det under 200 par i fylket, og svært få av disse hekker i Drammensregionen. Den norske kaiebestanden er for øvrig anslått til mellom 1.000-10.000 par (Gjershaug m.fl. 1994). Kaiene som overvintrer i området og som bruker Gilhusodden som overnattingsplass, må derfor komme fra andre kanter av landet. At kaiene ser ut til å ankomme området samlet i stort antall om høsten, underbygger denne antagelsen. Overvintrende kaier i Drammens-området synes for øvrig å være et relativt nytt fenomen. Torkild Jensen (1996) antyder at dette først begynte tidlig på 1990-tallet, og at det rundt 1993-94 overvintret ca. 400-500 kaier i området (tellingene på dagtid) mot nesten tre ganger så mange nå.

Flytting av overnattingsplassen i februar 2000

Den 12.02.00 stod jeg tidlig opp for å observere morgentrekket ut fra overnattingsplassen på Gilhusodden. Selv om jeg var på plass en time før soloppgang, var det overraskende nok ingen kråker eller kaier å se. Rundt soloppgang begynte det å komme inn en del kråker til Lierstranda fra Drammenskanten, men ellers var det som blåst for kråker og kaier i området. Videre undersøkelser, viste at kråkene og kaiene hadde flyttet overnattingsplassen sin til et skogsområde vest for Gulskogen i Drammen (på sørsida av jernbanelinja ved Linjegods-terminalen) relativt nær et boligområde. Overnattingsplassen på Gilhusodden var i bruk seinest den 23.01.00. Det betyr at de må ha flyttet en gang mellom disse to datoene. Om kvelden den 13.02.00 samlet det seg minst 2500 kråker og kaier ved Gulskogen, flest kråker, men sannsynligvis rundt 500-1000 kaier.

Denne forflyttingen førte til flere forandringer i trekkmønsteret. I løpet av februar og mars ble disse endringene forsøkt kartlagt. Kråkene fra Skoger i sør og Lier i nord fortsatte å trekke inn mot samlingsplassen på Lierstranda som tidligere, før de ved solnedgang trakk oppover mot Gulskogen. Utover i mars så det ut til at trekket over Åskollen kom noe seinere enn på samme tid året før, og en del av kråkene så ut til å dra rett opp mot Gulskogen. Det samme gjorde også kråkene fra Røyken-kanten (Rolf E. Andersen pers.

medd.). I alle fall noen av kråkene fra Skoger valgte å ta snarveien direkte ned Kobbervikdalen mot Gulskogen (bl.a. 100 ind. 21.02.00). Kaietrekket over Åskollen forsvant omtrent helt etter flyttingen (bare 20-85 ind. ble sett på tre tellinger i februar-mars. Også fra vest forbi Statens Hus forsvant kaiene straks etter flyttingen, mens en del kråker til å begynne med fortsatte å fly ned til Lierstranda for å mellomlande der før de etter solnedgang returnerte tilbake til Gulskogen (470 ind. 1.02.00). Dette unødvendige ekstratrekket opphørte snart og var helt borte ved en telling den 04.03.00. Alle fuglene fra vest samlet seg nå i Gulskogen-området før de trakk inn til den nye overnattingsplassen. Hvor kaiene trakk etter flyttingen, ble dessverre ikke fastlagt.

Dette viser at kaiene raskt må ha lagt om trekkveiene, mens kråkene mer gradvis har tilpasset seg den nye situasjonen. Nye samlingsplasser ble etablert i parkområder på Strømsø, ved Strømsgodset kirke og Gulskogen gård. Kråker og kaier som i slutten av februar kom fra Mjøndalskanten, mellomlandet i disse parkene sammen med kråker fra sør, før de trakk inn mot overnattingsplassen.

Overnattingsplassen på Gilhusodden har vært brukt i en årrekke - minst 30 år i følge Jens E. Nygård som kjenner området godt. Hva kan da årsaken være til at fuglene plutselig flytter til et annet sted? Flere hypoteser kan framsettes:

1. Klimatiske endringer.
2. Flytting av dagområder.
3. Økt predasjon på Gilhusodden.
4. Forandringer og forstyrrelser på overnattings- og samlingsplassene.

Fra Ålesund er det kjent at kråkene veksler mellom tre overnattingsplasser avhengig av vær og vindforhold (Michaelsen 2000). Skiftende værforhold med kuling og storm fra nordvest, er neppe årsaken til at kråkene i Drammensområdet flyttet overnattingsplassen sin fra Gilhusodden i februar 2000. Denne vinteren var imidlertid uvanlig mild med minimalt med is på fjorden. Siden fuglene foretrekker isen som samlingsplass, kan dette ha fått fuglene til å flytte. Det som taler mot denne hypotesen, er at overnattingsplassen hvert år tidligere har vært brukt i månedsvis med isfri fjord, spesielt høst og vår. Dersom fuglene flytter

matsøksområdene sine på dagtid, kan det i noen tilfeller også være en fordel å flytte overnattingsplassen for å redusere flyavstanden. Heller ikke denne hypotesen synes sannsynlig da kråkene fra sør nå har fått ca.5 km lenger vei til overnattingsplassen. Hønehauk er den viktigste predatoren i området. Spesielt ble det gjort mange observasjoner av hønehauk vinteren 98/99. Fra Ålesund er det jent at kråkene midlertidig kan flytte overnattingsplassen sin når hønehauken jakter i området (Michaelsen 2000). Økt predasjon kan derfor være en mulig årsak til flyttingen, selv om det ikke foreligger konkrete observasjoner som bekrefter dette. Hubro er for øvrig ikke observert i det aktuelle området. Menneskelige forstyrrelser kan også være en mulig forklaring. Med unntak av en del nye utfyllinger på Lierstranda, er det ikke observert store fysiske forandringer verken på samlingsplassene eller på selve Gilhusodden (hogst av overnattingstrær e.l.). Ved et besøk i området i mars ble det imidlertid oppdaget at det pågikk arbeid med sammensveising og utlegging av store plastrør midt inne i selve overnattingsskogen på Gilhusodden. Ved henvendelse til teknisk etat i Lier kommune, fikk jeg opplyst at dette arbeidet hadde startet i uke 9 (dvs. 2-4 uker etter flyttingen) og skulle være ferdig før 1.april etter pålegg fra fylkesmannen. Jeg tok også kontakt med tre av beboerne like ved Gilhusodden for å høre om de jente til spesielle forhold som kunne forklare flyttingen. Ingen hadde lagt merke til spesielle hendelser med bråk, festing, skyting e.l. på Gilhusodden i den aktuelle perioden. Alle kjente for øvrig til kråkesamlingene i området. Selv om det ikke er gjort observasjoner som direkte kobler flyttingen til menneskelige forstyrrelser, er rørarbeidene den eneste markerte endringen i området i den aktuelle perioden. Dersom forberedelser til disse arbeidene hadde startet noen uker tidligere, f.eks. med tilkjøring av plastrør, bruk av lyskastere i overnattingsskogen etter solnedgang e.l., kan dette ha fått fuglene til å flytte.

Andre observasjoner

Om ettermiddagen den 23.02.99 var jeg så heldig å få se en hønehauk som slo ei kråke utenfor Lierstranda. Kråkene og kaiene hadde allerede samlet seg på isen innerst i fjorden da det ved solnedgang kl.17:30 plutselig ble uro i flokken. De

fleste av de vel 3000 kråkene og kaiene lettet i samlet flokk og fløy urolig omkring med vendinger hit og dit omtrent som en stærflokk om høsten. Flere hundre kråker slo seg etter en kort stund ned på isen igjen like utenfor tellepunktet mitt ved Åskollen. Inne i kanten av kråkeflokken oppdaget jeg en ung hønehauk som satt og ribbet ei nyslått kråke mens en mengde andre kråker satt passive tett rundt og så på. Noen av de nærmeste kråkene gjorde et par spede utfall mot hauken, men ellers lot de den være i fred. Dette var meget overraskende da kråkene ellers på dagtid kan være svært aggressive i mobbing av hønehauk. Med flere hundre kråker tett rundt, kunne de lett ha tatt knekken på den enslige hauken. Etter vel 5 min lettet kråkeflokken som satt rundt hauken, og dro overtil iskanten nærmere Gilhusodden, mens hauken ble sittende rolig igjen på isen jen på isen m.//.U

den å ribbe og spise, og den satt der fortsatt i tussmørket da jeg forlot stedet kl.17.55.

I forbindelse med kråketellingene er også antall kveldstreckende måker notert. Stormåker, primært gråmåker, trekker omtrent samtidig med kråkene ned til Drammensfjorden fra søppelfyllinger og ulike oppholdssteder langs Drammenselva. Typisk dreier det seg om 200-400 individer fra både vest og sør, men antallet kan variere mye gjennom vinteren. Opptil 850 individer er notert fra vest 28.12.99 og hele 1370 individer fra sør 08.11.99. I andre perioder har det kun vært observert et titalls individer. Spesielt utover etter vinteren 2000 var det få måker å se. Måkene trekker i gjennomsnitt litt tidligere enn kråkene (tyngdepunkt typisk 20 min før).

Konklusjon

Jeg håper at denne rapporten har bidratt til økt kunnskap om kråkene og kaienes kveldstrekk og fellesovernatting i Drammensområdet, og vil takke alle de som har bidratt med observasjoner til prosjektet gjennom de to siste vintrene. Vi har fastslått at ca.2000 kråker og minst 1200 kaier hver kveld samler seg til felles overnatting i området. Disse trekker inn fra tre hovedretninger og kan fly opptil 20-30 km for å komme fram til overnattingsplassen. Kråkene tilhører mest sannsynlig den lokale bestanden, mens kaiene må komme fra andre deler av landet. Den tradisjonelle overnattingsplassen på Gilhusodden ble i begynnelsen av februar 2000 flyttet til et område nær Gulskogen i Drammen. Årsaken til dette er ikke helt fastlagt, men flyttingen skyldes trolig menneskelig forstyrrelse på Gilhusodden. Det blir spennende å se om flyttingen er permanent, eller om kråkene og kaiene vender tilbake til Gilhusodden neste vinter.

Litteratur

- Frislid, R. og Semb-Johansson (red.), A. 1981. Norges dyr – Fugler.
- Gjershaug, J.O. m.fl. (red.). 1994. Norsk fugleatlas. NOF, Klæbu. 552s.
- Jensen, T. 1996. Positiv utvikling i kaiestanden? Buskskvetten 19, s.19.
- Michaelsen, T.Ch. 2000. Kråkene i Ålesund – Antall individer, trekkruter og overnattingsplasser. Rallus 29, s.7.
- Sandvik, J. 1998. Kråker som trekkfugler. I: Sandvik, J. (red.): Kråkefuglene – en del av naturens mangfold, s.21. NOF, Klæbu.
- Smedshaug, Ch.A. og Arestøl, E. 1998. Fellesovernatting hos kråkefugler. I: Sandvik, J. (red.): Kråkefuglene – en del av naturens mangfold, s.23. NOF, Klæbu.

Forfatterens adresse :
Damenga 19, 3032 Drammen

Småplukk

Årets fugl, linerla har vært gjenstand for oppmerksomhet på Internett våren gjennom. Ta en kikk på resultatene av trekkregistreringen, ved å gå inn på NOF sine hjemmesider (www.birdlife.no) og følg linken til linerla.

o

NOF Buskerud har fått tilsendt et tykt dokument fra miljømyndighetene som man ønsker reaksjoner på. Det er en rekke barskogsområder i Buskerud som blir foreslått vernet. Det framgår at ikke alle kan regne med å komme med i den endelige verneplanen. Fristen for uttalelse er 1. juli.

Styret i NOF Buskerud kan umulig greie å vurdere alle disse områdene uten hjelp fra de som er lokalkjente. Derfor ønsker jeg tilbakemelding fra dem som

mener å ha noe å bidra med.

Her er en liste over områdene : Haraldsfjell, Solfjellåsene, Tofteskogen (alle Hurum kommune), Strykenåsen, Bremsåsen (N. Eiker), Dokkene, Ramfoss (Modum), Gullerudtjern (Ringerike), Haverstingen (Ringerike/Krødsherad), Heimseteråsen (Sigdal), Kortefjell/Trillemarka (Nore og Uvdal/Rollag/Sigdal), Stavnselva (Flå), Storås (Krødsherad) og Branden (Hol).

De som melder seg vil kunne få tilsendt en kopi av de sidene de trenger. Det som ønskes er en beskrivelse av eventuelle konflikter med andre interesser, kommentarer til avgrensningen av områdene, prioritering mellom aktuelle områder (må gjøres av styret etter at vi har fått kommentarer), merknader

til verneforskriftene og beskjed om evt. feil i høringsutkastet. Ta kontakt med leder av NOF Buskerud.

o

Det ble samlet inn ca. 1200 underskrifter i regi av NOF, mot jakt på småfugler i Frankrike

Totalt ble det samlet inn over to millioner underskrifter og det er å håpe at dette kan bidra til at de franske jegerorganisasjonene bøyer av og retter seg etter EU-direktivene.

o

Rettelse :

En våken leser, Geoffrey Acklam, har oppdaget at sandløperen på side 56 i Buskskvetten nr. 2-99 slett ikke er en sandløper, men derimot en ung myrsnipe !

Fuglefolk i kikkerten

Tom Schandy er 37 år, bor i Vestfossen og arbeider som naturfotograf, journalist og redaktør. Han skrevet flere naturbøker.

Når begynte du å interessere deg for fugler ?

Rundt 1972 – da jeg gikk i 3. Klasse og var rundt 10 år gammel. Var ihuga fan av Fjelstad og naturmagasinet og fikk hilse på ham i NRK høsten 1973 – i forbindelse med innspilling av et magasinprogram. Da skjøt interessen ytterligere fart.

Hvor var det at du først gikk for å se på fugler ?

Hamborgstrømskogen i Drammen og rundt hytta vi hadde ved Landfaldtjern. Senere – på ungdomskolenivå – ble det Sandebukta og Grunnane ved Svelvik.

Hvordan arter fugle hobbyen seg for deg ?

I og med at jeg lever av å fotografere og skrive om natur, blir det gjerne fugleobservasjoner i forbindelse med turer innenlands og utenlands. Er vel lite på typiske fuglesteder – i motsetning til tidligere. Er ikke lenger så opptatt av å krysse arter – slik jeg var for 20 år siden. Da var hvert kryss viktig, men jeg gleder meg fortsatt over å se nye arter (og krysser faktisk av i boka...)

Hvor liker du å dra for se på fugl i dag ?

Jeg har et par fine områder på

fjellet øverst i Hallingdal – med dobbeltbekkasiner, myrhauker, jordugler, brushaner og andre vadefugler. Ellers liker jeg fuglefjell – enten det er på Shetlandsøyene, Runde, Røst eller Hornøya.

Hvilke fuglearter setter du mest pris på å se ?

Jeg har hovedfag på dobbeltbekkasiner og har alltid syntes det har vært moro med vadefugler. Her er det stort mangfold – både av arter, men også av ulike parringssystemer. Mange av dem er også fine å fotografere – for eksempel brushane, sotsnipe, bekkasiner etc. Det er for eksempel topp å ligge en dag på Revtingen og fotografere sandløpere som piler forbi i hundre.

Jeg er også glad i ugler, og var storveis fornøyd da jeg for noen år siden så 3 snøugler på en gang på Kongsfjordfjellet i Finnmark kl. 24 i midnattsola. Det var også stort å fotografere lappugle i svensk Lappland – og ikke minst var det gøy å se Pel's Fishing Owl på en øy i Okavangodeltaet i Botswana i fjor.

Ellers har jeg sans for dykkere, lommer, skogshøns – og de fleste andre arter i vår fauna. La meg heller ikke glemme pingviner (har krysset og fotografert 10 av de 17 artene) og albatrosser – mer storartede fugler fins ikke på denne jord. Nei, dette blir for langt. Konklusjonen er vel at jeg setter pris på de fleste...

Alle har vel noen arter som de

ikke ennå har sett, hvilke står høyest på din liste ?

Jeg har mange arter jeg drømmer om. for eksempel å være på stortrappeleik i Ungarn – eller sagegrous leik (salviertype) på prærien i Statene – eller å oppleve keiserpingvinen på hekkplass med unger (blir forhåpentligvis en realitet i desember). Av norske hekkfugler mangler jeg lappsanger, dverggås og praktærflugl – tror jeg – ellers er de øvrige i boks. Disse tre burde egentlig være grei skruing. Praktærflugl får man på en tur til Vadsø i mars/april, dverggåsa på Stabbursneset i slutten av mai – og lappsangeren ved Kautokeino i slutten av juni. Av disse tre står vel dverggåsa høyest på prioriteringslista, siden denne står i fare for å forsvinne for godt som hekkfugl i Skandinavia.

Har du hatt verv i NOF ?

Ja, jeg var sekretær i NOF, Øvre Eiker fra 1975 og noen år. Deretter var jeg formann i NOF, Drammen fra 1982-1989 (hvis jeg ikke husker feil). Har også vært innom LRSK.

Hva ønsker du deg av NOF lokalt og sentralt for at den ornitologiske virksomheten skal styrkes ?

1. NOF er en fuglevernorganisasjon og bør kunne stå på både lokalt og sentralt i viktige naturvernsaker. Lokalt burde man i større grad for eksempel samarbeide med Naturvernforbundet i en

rekke saker. NOF Buskerud burde også i større grad ta på seg oppdrag for Fylkesmannen i for eksempel verne-saker, men også utbyg-gingssaker/vannkraftsaker osv.

2. Foreningen bør bruke media i større grad. NRKs program om NOF, Øvre Eiker var glimrende reklame for saken.
3. Synes også virksomheten er litt for snever. Følger med på FuBu-nett, og da dreier veldig mye av virksomheten seg om noen få steder – for eksempel Linnestranda, Fiskumvannet, Sandebukta, Tyrifjorden. Vel og bra at disse overvåkes, men vi vet etter hvert så mye om disse

lokalitetene at ytterligere in-formasjon ikke betyr så mye for forvaltningen. Savner aktivitet i skog/fjellområder, overvåkning av spesielle artsgrupper.

Jeg oppfordret på nettet folk til å komme med obser-vasjoner fra orrfugleik, men det var ingen som hadde vært ute (en person dro imid-lertid ut etter min rapport og kunne gi meg tilbakemelding i etterkant). Det viser at skogområdene ikke er så interessante. Skulle gjerne ha sett en oversikt over aktiviteten på 10 eller 20 orrfugl- og storfugleiker rundt omkring i Buskerud, for å se tren-dene her. Det gjøres imidler-

tid et godt arbeid på kongeørn, vandrefalk og jaktfalk av noen få ildsjeler. Dette er bra og viktig infor-masjon for naturvernetaten.

Atlasprosjektet var i sin tid viktig for å få folk ut i andre områder. Det er selvsagt et stort apparat å dra i gang noe slikt igjen, men jeg skulle gjerne sett rapporter fra flere enn de førstnevnte lokali-tetene.

Har du andre hobbyer enn fu-glekikking ?

Familien med tre barn, men det er kanskje ikke en hobby!!!???

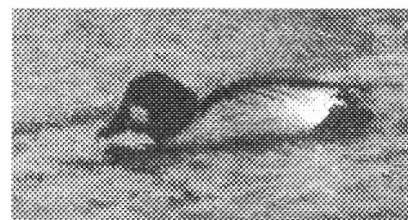
Kvinandopplevelser på Røyse av Viggo Ree

Etter å ha hatt hekkende kv-inand i en holk i tuntreet i flere år fikk jeg i dag for første gang se ungehoppingen - riktignok bare den siste av 11, men det var en artig opplevelse. Tidligere år har jeg ved et par anledninger oppdaget kvinandmor og un-gene i det de har vært på vei ned til Tyrifjorden like etter hoppin-gen - bl.a. fulgte jeg et år en hunn med hele 19 unger velber-get ned til vannet. For et par år siden prøvde jeg meg på det samme med et langt mindre kull, men da gikk det galt i det de skulle krysse riksveien vest på Røysehalvøya. En bil kjørte over og drepte nesten alle ungene, og moren tok til vingene. Hun bry-dde seg ikke om den siste uskadde ungen som jeg fraktet ned til vannet - enda hun lå bare

om lag tredve meter ute på fjorden. I dag gikk imidlertid alt vel igjen. Jeg fulgte moren og ungeflokken over de nyspirende åkrer, og veikryssingen gikk uten problemer kun to yngre damer med barnevogn kom langs veien, og de fikk med seg det fascinerende skuet de også. Avstanden fra tuntreet til Nord-fjorden er om lag 700 meter, og andre farer som måker, kråker, skjærer og katter er naturlige predatorer som selvsagt bruker enhver anledning til å få seg en andungematbit. Man kunne selvsagt la naturen gå sin gang og overlate flokken til seg selv under spaserturen, men med kvinanden som nærmest en husfugl får man et litt mer spe-sielt forhold til disse fuglene sammenlignet med andre ande-familier. Ved å gå rolig på ca.

20 meters avstand fra fuglene, og hele tiden passe på at de holder en riktig kurs i forhold til gjerder, skogholt osv., går det utmerket å fungere som en slags post-jordmor og veiviser. Så får naturen ta over når de nå er vel ute på Tyrifjorden. Den siste ungen hoppet for øvrig kl. 12.30, og hele kullet bak moren brukte ca. et kvarter på spaser-turen ned til vannet. Jeg fikk tatten del bilder med normalob-jektiv, bl.a. da de krysset veien.

Viggo Ree

Siste nytt fra Buskerud

Linnesstranda har hatt en forholdsvis spennende vår. Ringtrost ble sett tre ganger i april, hvilket er bare 4., 5. og 6. observasjon av arten. Mot slutten av april dukket grønnsisiker opp igjen, etter å ha vært fraværende hele vinteren. En kjernebiter ble sett 29.4. Denne dagen ble det også sett en stjertandpar og et knekkandpar og det ble sett 60 arter i løpet av 5 timers observasjon.

Den 2. mai ble det sett en stjertand hann og den 6. mai 2 skjeand hanner.

På *Fiskumvannet* ble det sett en havørn den 18. mars, en tårnfalk den 30. mars, 2 vandrefalker 9. april, hornugle 15. april, en knekkand hann, en dvergfalk, og en vannrikse 22. april, en myrrikse, en horndykker og en taffeland 4. mai, en rovterne 6. mai, 2 snøgjess i en overflygende flokk med kortnebbgjess 7.5. En rovterne og 2 svarthalsdykkere ble sett 20. mai.

Ved *Tyrifjorden* ble det sett en svarttrødstjert hunn på Røyse den 8.4 og snadderand i Steinsvika 23.4.

I en avisartikkel kunne vi lese om at en storjo var funnet på Lahellholmen i Lier.

En mandarinand ble sett i Numedalslågen sør for Kongsberg den 11.4.

Det seint snøfallet i slutten av april førte til et voldsomt oppsving i aktiviteten på foringsplassene rundt omkring. En mengde bokfinker og bjørkefinker spiste tok for seg av solsikkefrø. Grønnsisiker, som har vært nærmest fraværende i hele vinter, dukket opp igjen og var en vanlig fuglebrettflugl i denne perioden, da den spiste både frø og hakket på meisebollene. Mest morsomt var at kjernebitere ble sett rundt på flere foringsplasser.

Bjørkefink. Foto : Morten Vang

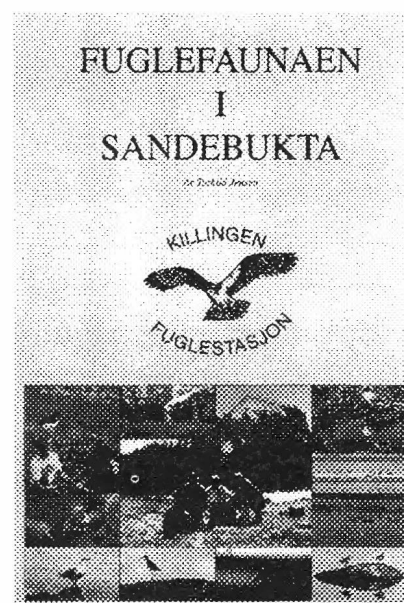
Stor fuglerapport fra Sandebukta

Drammensornitologene som driver i Sandebukta i Vestfold, har gitt ut en 54 siders rapport om fuglelivet. Den kommer nå, 4 år etter opprettelsen av Killingen Fuglestasjon.

I gjennomgangen av områdets fugleliv er er hekkende arter og /eller arter som opptrer regulært på trekk, vektlagt. Totalt er det observert 218 arter i området som er beskrevet i rapporten. Av disse er 70 hekkfugler i dag, ytterligere 19 er mulige hekkfugler, 6 har hekket tidligere og 4

hekker ustabil. En rekke arter bruker aom rådet regelmessig i trekktidene og som overvintringssted. Særlig er antallet andefugler stort i Sandebukta. blant hekkfuglene opptrer gravand, skogdue, rødstrupe, munkt og hagesanger i spesielt store tettheter.

Rapporten kan bestilles fra :
Killingen fuglestasjon
v/Erland Teie Tollefsen
Gamle kongevei 1
3070 Sande

Vannfugltelling i nedre Buskerud 15.-18. januar 2000 av Bjørn Harald Larsen, Jon Ludvik Hals og Kendt Myrmo

Vintertellingen av vannfugl i januar 2000 var den ellefte i rekken med god dekning av de viktigste overvintringsområdene i nedre Buskerud. Tellingene ble utført i perioden 15.-17.1.2000.

Vassdragene ble fordelt på denne måten:

Jon Ludvig Hals: Vestfosselva/Loselva (17.1.), Drammenselva (15.-16.1.).

Bjørn Harald Larsen: Begna (15.1.).

Kendt Myrmo: Randselva, Storelva og Tyrifjorden (15.-16.1.).

Dekningsgrad, vær- og isforhold.

Tellingene omfattet også i år Begna, Randselva, Storelva, Tyrifjorden med unntak av Holsfjorden, Drammenselva, Vestfosselva og Loselva. De fleste elvestrekningene ble dekt

tilnærmevis 100%, og enkelte strekninger ble også gått for å få gode tall på vannfuglene. For øvrig ble det talt fra gode utkikkspunkt både langs elvene og langs Tyrifjorden. Tellingene ble i år foretatt over 3 dager, men faren for dobbelttelling skulle være liten da områdene med mest fugl og nærliggende lokaliteter ble talt samme dag.

Førjulsvinteren 1999 var forholdsvis mild og snøfattig i lavlandet Østafjells. Med unntak av en kort periode rett før jul, var det ingen lengre kuldeperioder før tellingene ble foretatt. Været under tellingene var gunstig, med unntak av noe hard vind den 16. og 17.1. Isforholdene var svært gunstige, men med noe mer enn is enn de mest ekstremt milde vintrene rundt 1990. Steinsfjorden frøs ikke til før en av de siste dagene før tellingene,

mens Sperillen trolig var isfri i de sentrale delene – uten at opptelling av vannfugl ble utført her. I Tyrifjorden lå isen i Kroksundet og i Storøysundet, mens fjorden for øvrig var isfri. Likeledes var det kun kortere strekninger av Begna og Drammenselva som hadde litt is.

Samlet telleresultat

Resultatet av tellingene viser 2995 vannfugler fordelt på 17 arter. Dette er igjen en tilbakegang fra fjorårets resultat; denne gangen på ca 300 fugler. Sett i forhold til 1990-tallet, ligger resultatet litt under gjennomsnittet. Det ble ikke observert så mange sjeldne vinterarter som i fjor, men arter som storskarv (1. observasjonen i forbindelse med disse tellingene), stjertand, taffeland og lappfiskand er det ikke så mange vinterobservasjoner av i Buskerud.

Tabell 1. Resultater fra tellingene av vannfugl i nedre Buskerud 15.-17.1.00.

Art	Begna	Randselva	Storelva	Tyrifjorden	Drammenselva	Vestfosselva	Sum
Dvergdykker					1		1
Storskarv					1		1
Knoppsvane	14	38	2	168	185	29	436
Sangsvane	141	25	22	56	15	90	349
Kanadagås				2	9		11
Stokkand	29	55	45	38	488	220	875
Stjertand						1	1
Taffeland					1		1
Toppand		3	1	3	68		75
Kvinand	87	40	56	43	206	55	487
Lappfiskand	2				1		3
Laksand	16	4	8	27	62	3	120
Sothøne		5			30		35
Fiskemåke				10	10		20
Gråmåke				3	508		511
Svartbak					23		23
Fossefall	4	15	1	1	20	5	46
Sum vannfugl	293	185	135	351	1628	403	2995

Nedgangen i totalantall i fjor skyldes først og fremst en reduksjon i sangsvanebestanden. De andre artene viste ingen store endringer i antall fra fjorårets telling, med unntak av fossekallen – som var spesielt tallrik i 1999. De mest tallrike artene var stokkand (875 ind), gråmåke (511 ind), kvinand (487 ind),

knoppsvane (436 ind) og sangsvane (349 ind).

Som vanlig ved normale isforhold var Drammenselva det viktigste vassdraget for overvintrende vannfugler generelt og også for andefugler; hhv 1628 og 1067 ind. Deretter fulgte Vestfosselva med 403/398 ind

og Tyrifjorden med 351/337 ind. På lokalitetsnivå lå det flest andefugler på Bergsjø med 293 ind, fulgt av to andre Drammenselv-lokaliteter; Steinberg-Mjøndalen med 191 ind og Daler-Gulskogen med 171 ind.

Begna

Følgende forkortelser er benyttet i tabell 2-7: KN=knoppsvane, SA=sangsvane, KA=kanadagås, ST=stokkand, TO=toppand, KV=kvinand, LF=lappfiskand, LA=laksand, GR=gråmåke, SV=svartbak, SO=sothøne, FO=fossekall, AV=andre vannfuglarter, - = ikke undersøkt, # = helt islagt, * = delvis islagt.

Tabell 2. Resultater fra tellingene i Begna 15.1.00.

Lok nr	Lokalitet	KN	SA	ST	KV	LF	LA	FO	SUM
1	Høneren-Nes								-
2	Kongsstrømmen				62		2		64
3	Killingstrømmen								0*
4	Killingstrømmen-Bergsund		6	1		2			9*
5	Bergsund-Eriksplassen		2		7		3	1	13
6	Garntangen-Hallingby	6	15		2			1	24
7	Hallingby-Domningen	1	16		1				18*
8	Langstøa	7	86		6		10		109
9	Pålerud-Hen			28					28*
10	Hen-Follum		11		2		1	2	16
11	Mollvall		5		7				12*
	Sum lok 1-11	14	141	29	87	2	16	4	293

Randselva

Tabell 3. Resultater fra tellingene langs Randselva 15.1.00.

Lok nr.	Lokalitet	KN	SA	ST	TO	KV	LA	SO	FO	SUM
1	Aslakrud-Viul	4	9			11	2		2	28
2	Viul-Hvalsmoen	7	7	16	3	11	2	5	12	63
3	Hvalsmoen-Hønefoss	27	9	39		18			1	94
	Sum lok. 1-3	38	25	55	3	40	4	5	15	185

Storelva

Tabell 4. Resultater av tellingene i Storelva 15.1.00.

Lok. nr.	Lokalitet	KN	SA	ST	TO	KV	LA	FO	SUM
1	Hønefoss-Monsrud		9	37		21	6		73
2	Monsrud-Busund bru		4			7		1	12
3	Busund bru-Averøya	2	9	8	1	28	2		50
	Sum lok. 1-3	2	22	45	1	56	8	1	135

Tyrifjorden

Tabell 5. Resultater fra tellingene i Tyrifjorden 15. og 16.1.00.

Lok. nr.	Lokalitet	KN	SA	KA	ST	TO	KV	LA	FI	GR	FO	SUM
1	Steinsfjorden											#
2	Kroksundet						1					1*
3	Storøysundet											#
4	Sælabonn	60					9	10		1		80*
5	Bønsnes-Gomnes							6		1		7
6	Onsakervika-Averøya	1					3					4
7	Nordfjorden	42	40		11		17	5		1		116*
8	Veholt-Tyristrand						2	2				4*
9	Nakkerudtangen-Fjellstangen	4			2							6
10	Fjellstangen-Drolsumtangen											0
11	Drolsumtangen	1	8									9
12	Vikersund	60	8	2	25	3	11	4	10		1	124
	Sum lok. 1-12	168	56	2	38	3	43	27	10	3	1	351

Drammenselva

Tabell 6. Resultater fra tellingene langs Drammenselva 15. og 16.1.00.

Lok. nr.	Lokalitet	KN	SA	KA	ST	TO	KV	LA	SO	GR	SV	FO	AV	SUM
1	Bergsjø	94	2	1	112	15	28	15	25	80			11	383*
2	Gravfoss-Sporpind						29	3				13		45
3	Åmot	6	6		2		9	2	1					27
4	Skotselv	6	4		4		23	9		150	10			196
5	Hellefoss-Hokksund	6			7		7		1	10		7		38
6	Hokksund-Horgen	10			17		24	5		14	1			72

7	Steinberg-Mjøndalen	31	3	7	105	11	24	9		40	4		1	235
8	Mjøndalen-Daler	5			53	5	15	6		80	7			171
9	Daler-Gulskogen	19			95	28	21	6	2	116				287
10	Gulskogen-Strømsøy	8			83	9	21	4		14	1			140
11	Strømsøy			1	10		5	3	1	4			1	25
	Sum lok 1-12	185	15	9	488	68	206	62	30	508	23	20	13	1628

Andre vannfuglarter (AV):

Dvergdykker: 1 ind ved Åmot (lok. 3)

Storskarv: 1 ad ved Strømsøy (lok. 11)

Taffeland: 1 hann ved Mjøndalen (lok. 7)

Lappfiskand: 1 hunnfarget på Bergsjø (lok. 1)

Fiskemåke: 10 ind på Bergsjø (lok. 1)

Vestfosselva/Loselva

Tabell 7. Resultater av tellingene i Vestfosselva 17.1.00.

Lok nr.	Lokalitet	KN	SA	ST	STJ	KV	LA	FO	SUM
1	Fiskumvannet-Vestfossen	29	90	23		33	2		175
2	Vestfossen-Haug			8		14	1	5	28
3	Haug-Hokksund			116		5			121
4	Loselva			73	1	3			77
	Sum lok. 1-4	29	90	220	1	55	3	5	403

Artsgjennomgang

Dvergdykker

Bare ett ind observert i år, mot rekordartede 8 fugler i fjor.

Vinterens fugl lå i Drammenselva ved brua i Åmot.

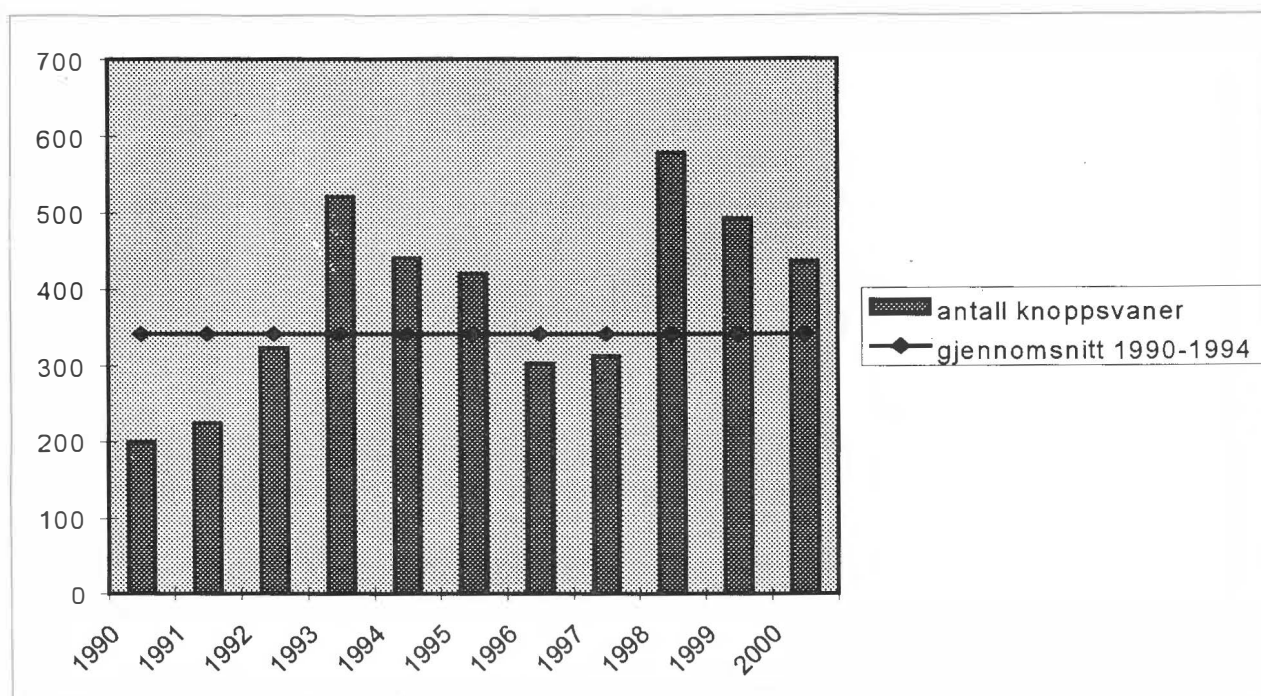
Knoppsvane

For første gang under disse tellingene ble det observert flere knoppsvaner enn sangsvaner totalt, selv om knoppsvaneantallet slett ikke var av de

høyeste i perioden 1990-2000. Drammenselva hadde de fleste, med Bergsjø som den viktigste lokaliteten – men også i Sælabonn, i Nordfjorden og

ved Vikersund lå det bra med knoppsvaner. I det hele tatt lå knoppsvanene mer spredt enn de har gjort tidligere.

Figur 1. Antall registrerte knoppsvaner under midtvintertellingene av vannfugl i nedre Buskerud i perioden 1990-2000, sammenholdt med gjennomsnittet for perioden 1990-1994.

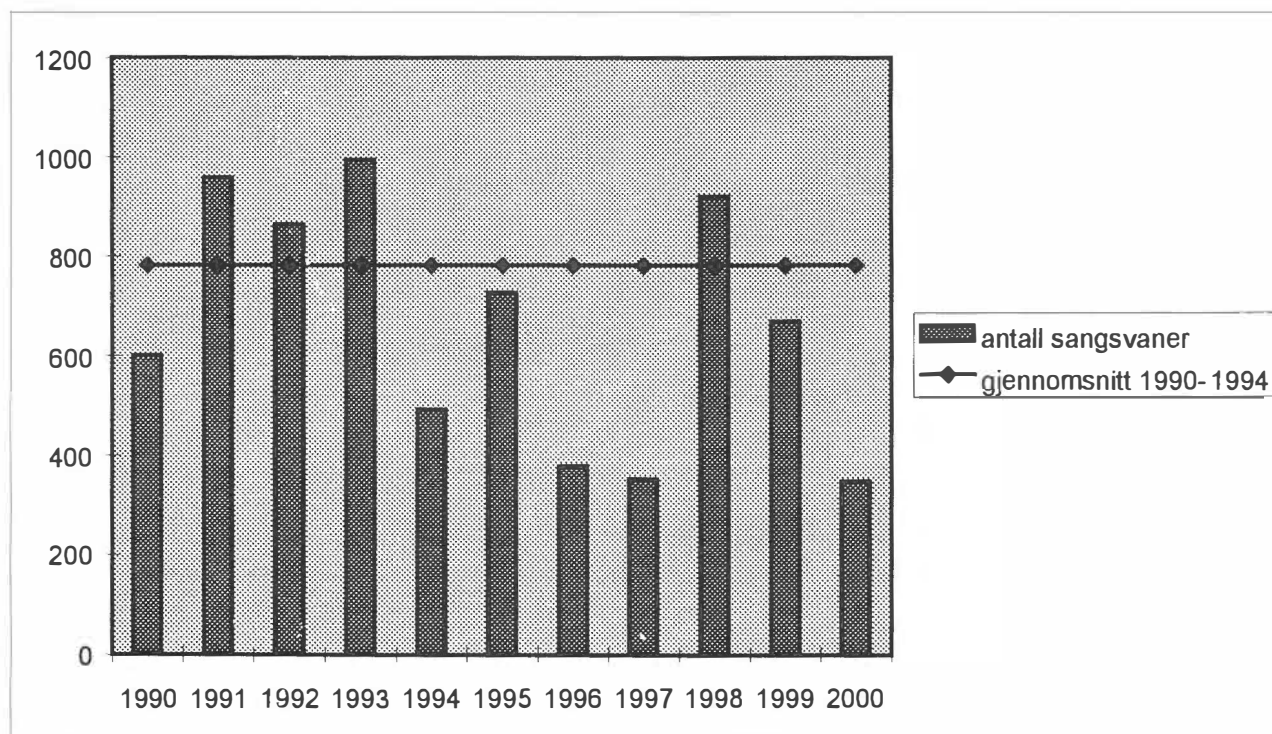
Sangsvane

Som sagt så ble altså sangsvana for første gang passert av knoppsvana antallsmessig, og resultatet på 349 ind er også det svakeste som er registrert under

disse tellingene. Men også i 1994 og 1995 var antallet lavt; begge år mellom 350 og 400 fugler. Som vanlig var Langstøa i Begna og utosen fra

Fiskumvannet de viktigste sangsvaneplassene. Disse to lokalitetene stod for over 50 % av totalen.

Figur 2. Antall registrerte sangsvaner under midtvintertellingene av vannfugl i nedre Buskerud i perioden 1990-2000, sammenholdt med gjennomsnittet for perioden 1990-1994.

Kanadagås

På tross av en mild vinter var det også i år lite kanadagjess igjen i vassdragene i midten av januar.

Bare 11 ind er lagt under gjennomsnittet for perioden 1990-1999. Disse fuglene ble alle ob-

servert i Drammenselva og ved Vikersund.

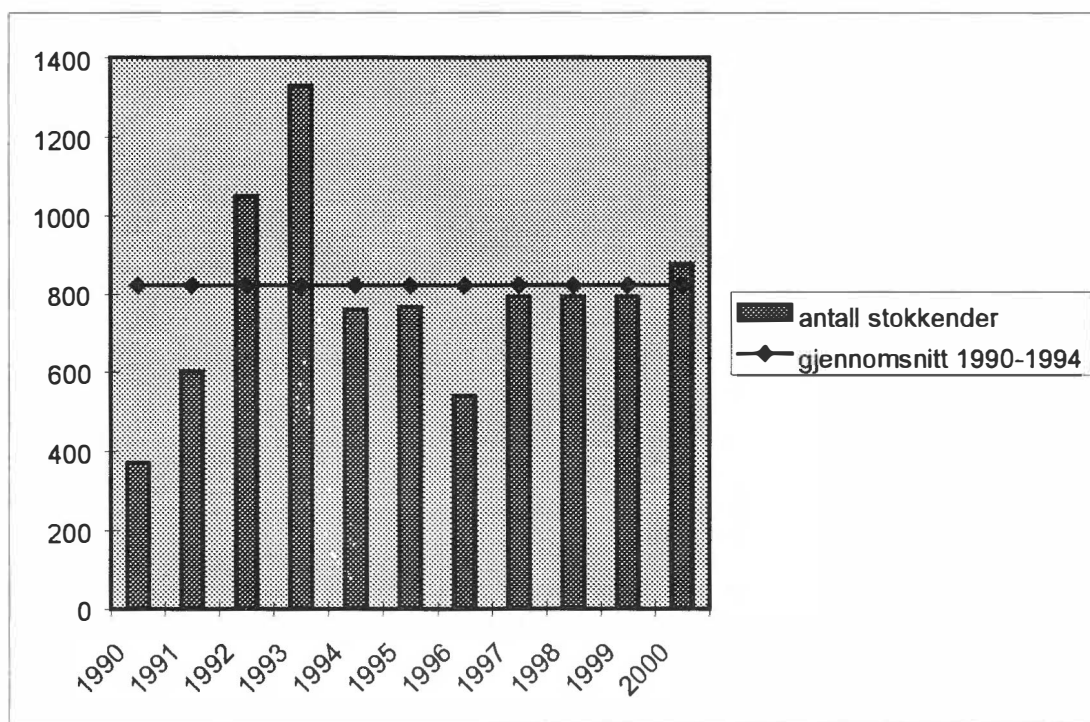
Stokkand

Stokkanda opptrådte i normalt antall i vinter. Vinterbestanden i denne delen av Buskerud ser ut til å ha stabilisert seg på mellom

750 og 900 fugler de siste 6-8 årene. Som vanlig var det de nedre deler av Drammenselva og Vestfosselva/Loselva som

hadde brorparten av stokkendene. Utenom disse områdene var det bare på Bergsjø det ble registrert større antall.

Figur 3. Antall registrerte stokkender under midtvintertellingene av vannfugl i nedre Buskerud i perioden 1990-2000, sammenholdt med gjennomsnittet for perioden 1990-1994.

Stjertand

1 hann i Loselva var vel den største overraskelsen under

årets telling. Bare observert en gang tidligere under våre

tellinger; ved Vikersund i januar 1998.

Taffeland

1 hann på Drammenselva ved Mjøndalen – en lokalitet hvor

arten også tidligere er observert midtvinters (januar 1993).

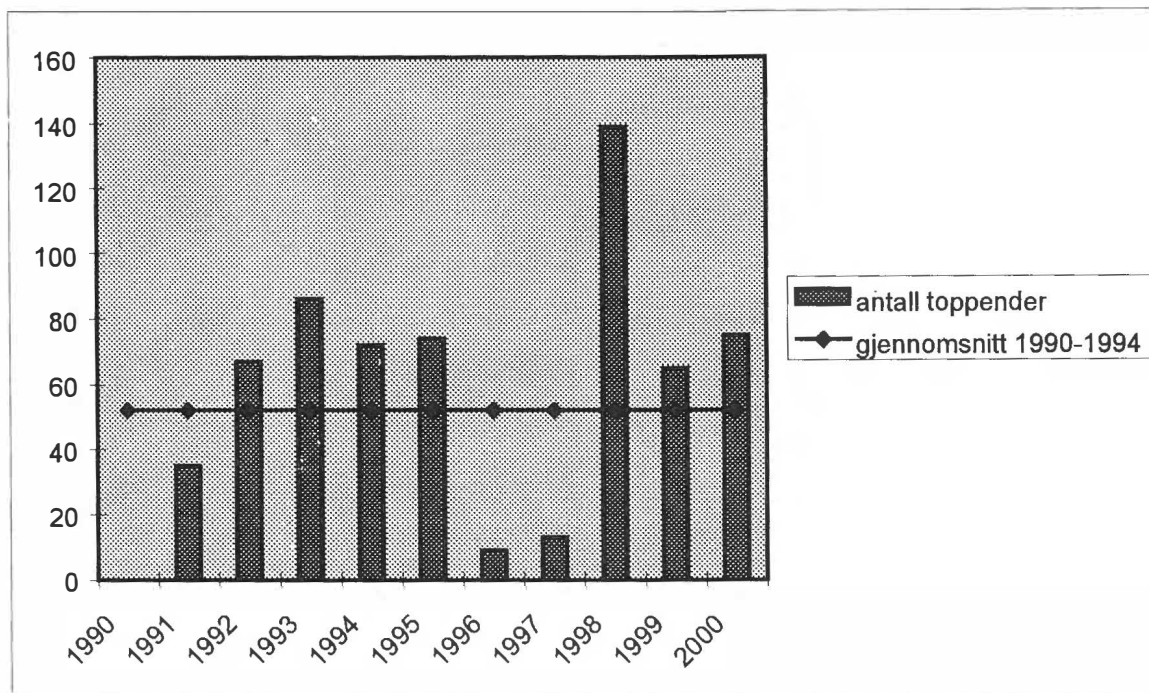
Toppand

En forholdsvis nyetablert overvintrer i innlandet i Buskerud, som ble registrert i normale antall. 75 fugler er en svak økning fra fjorårets telling,

men fortsatt langt under rekordvinteren 1998 – da antallet nærmet seg 150 ind. Nedre del av Drammenselva stod for en langt høyere andel av fuglene

enn ved tidligere vintertellinger. Vikersund og Bergsjø, som har vært artens kjerneområde, hadde år bare ¼ av fuglene.

Figur 4. Antall registrerte toppender under midtvintertellingene av vannfugl i nedre Buskerud i perioden 1990-2000, sammenholdt med gjennomsnittet for perioden 1990-1994.

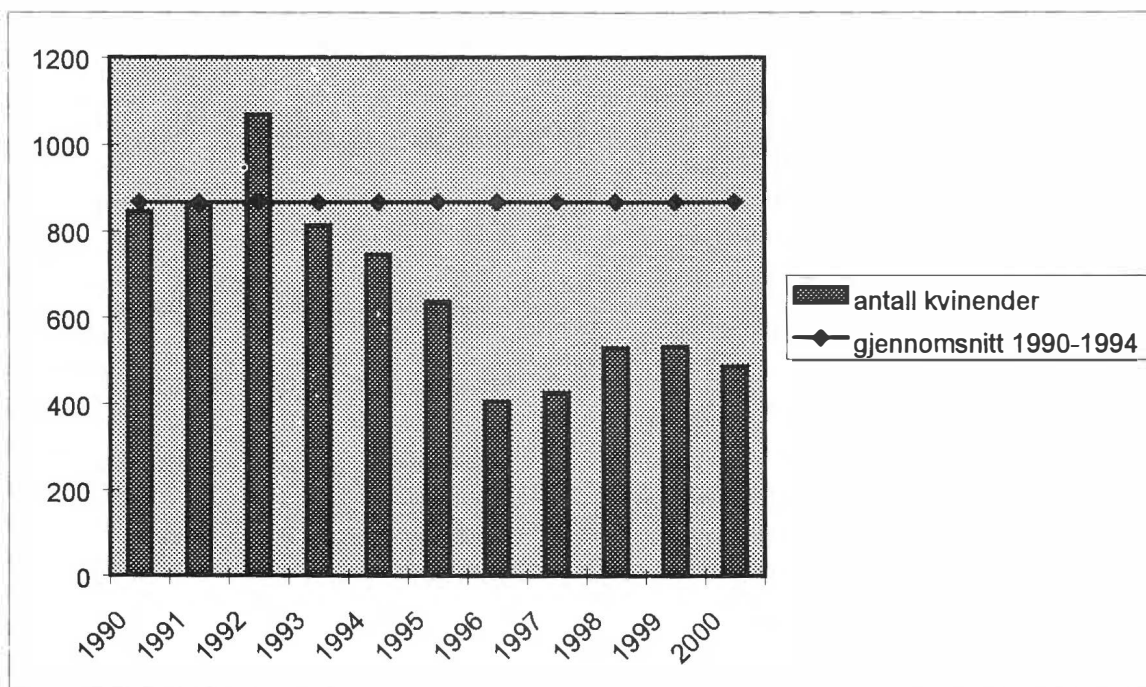
Kvinand

Kvinanda synes også å ha stabilisert vinterbestanden sin etter en kraftig økning fram t.o.m. vinteren 1992/93 og tilsvarende nedgang i perioden 1992/93 til 1995/96. De siste vinterene har det ligget i størrelsesorden 500-550 fugler i

vassdragene i Nedre/Østre Buskerud. Og etter boka var Drammenselva også i år det viktigste kvinandvassdraget, mens den viktigste enkeltlokaliteten var Kongsstrømmen i utosen av Sperillen. Også i Vestfosselva var det bra med

kvinand i år, mens Storelva fortsatt har langt igjen til "fordums herligheter" – på første halvdel av 1990-tallet lå det nærmere 300 kvinender her midtvinters.

Figur 5. Antall registrerte kvinender under midtvintertellingene av vannfugl i nedre Buskerud i perioden 1990-2000, sammenholdt med gjennomsnittet for perioden 1990-1994.

Lappfiskand

2 lappfiskandhanner nedenfor Killingstrømmen i Begna var av

de gledeligste overraskelsene under årets telling. 1 hunn på

Bergsjø var mer etter oppskriften.

Laksand

Laksandbestanden gjør heller ikke så store sprell. Ser vi bort fra rekordåret 1998, har bestanden holdt seg mellom 100

og 150 fugler i perioden 1990-2000. Årets 120 fugler er derfor temmelig nær gjennomsnittet. Også denne arten var mest

tallrik i Drammenselva, uten at den påtreffes i større mengder på noen lokaliteter.

Sothøne

En spennende art å følge med på for tida. Bestanden går litt opp og ned som man kan forvente i en etableringsfase som overvintringsart – men ten-

densen er klart positiv. Årets 35 ind er rekordnotering, og flest fugler ble påtruffet i Drammenselva med Bergsjø som den klart viktigste

lokaliteten. I år som i fjor lå det en liten flokk i Randselva ved Viul.

Fiskemåke

Fåtallig vinterstid i disse vassdragene, sammenlignet med f.eks. Mjøsa og Randsfjorden.

Vinterens 20 ind fordelte seg med halvparten på hver av lokalitetene Vikersund og

Bergsjø.

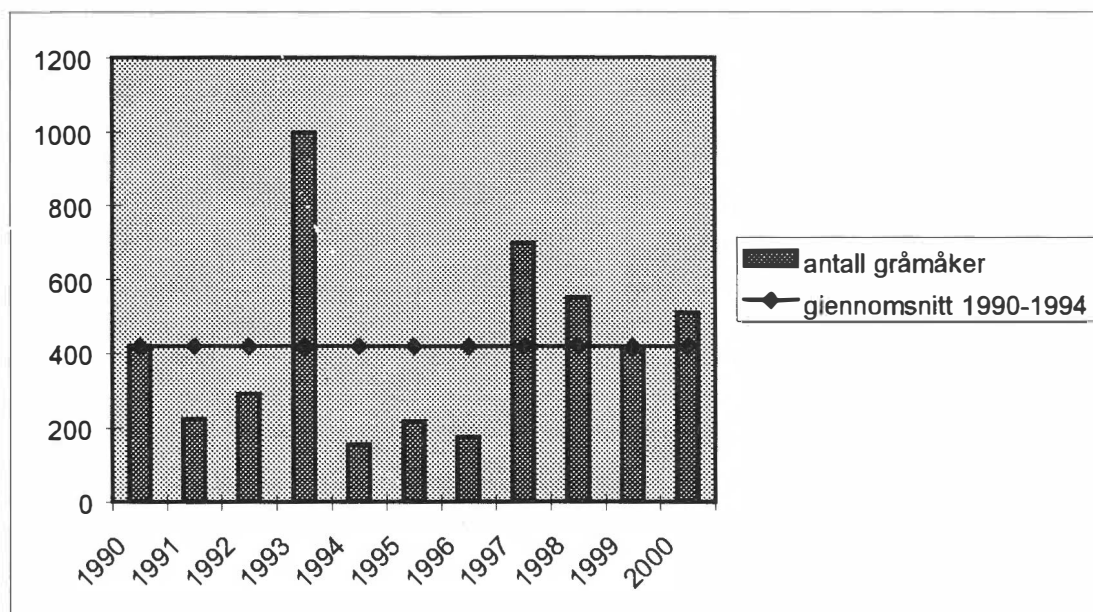
Gråmåke

Om lag som normalt med gråmåker denne vinteren, og som vanlig nesten utelukkende

observert langs Drammenselva. Gråmåkene pendler her mellom avfallsplassene ved Mjøndalen

og Åmot og hvileplasser på elva og på Bergsjø.

Figur 6. Antall registrerte gråmåker under midtvintertellingene av vannfugl i nedre Buskerud i perioden 1990-1999, sammenholdt med gjennomsnittet for perioden 1990-1994.

Svartbak

Fra å være svært fåtallig på 1. halvdel av 1990-tallet har svartbaken nå etablert en vinterbe-

stand på 20-30 fugler i Drammenselva – der den følger de store flokkene med gråmåker

mellom avfallsplassene og hvileplassene på elva og i havnebasenget i Drammen.

Fossefall

En betydelig nedgang fra i mindre sidevassdrag til Dram- viktig årsak til dette.
fjorårets rekordnotering. Lite is menselva i vinter er trolig en

Tabell 8. Samlet telleresultat for de årlige vintertellingene av vannfugl i Nedre/Østre Buskerud i perioden 1990-2000. Tegnforklaring: ++ = betydelig økning i vinterbestanden i løpet av perioden, + = økning i vinterbestanden, 0 = stabil bestand, - = bestandsnedgang, -- = betydelig bestandsnedgang, F = fluktuerende bestand med vinterklima.

Art	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Best. utv.
Toppsykker	1											
Gråstrupedykker									1			
Dvergdykker	1	6	4	5	1	5	3	4	3	8	1	
Gråhegre			3	4						1		
Storskarv											1	
Sangsvane	600	958	863	994	492	727	380	354	920	669	349	-
Dvergsvane			1									
Knoppsvane	200	224	323	521	440	420	303	313	578	492	436	++
Kanadagås	68	88	146	166	10	47	2	1	109	7	11	F / -
Kortnebbgås									1			
Grågås			3	1								
Brunnakke		1							1	1		
Krikkand			2									
Stjertand									1		1	
Stokkand	372	602	1049	1329	760	766	540	792	793	793	875	F / 0
Snadderand						1						
Toppand		35	67	86	72	74	9	13	139	65	75	+
Bergand				2					1			
Taffeland			1	1					1	2	1	
Havelle						1						
Kvinand	844	862	1069	813	744	636	404	425	529	531	487	--
Lappfiskand		1	1						4	2	3	
Siland	3				1		1	1	1	1		
Laksand	105	127	154	121	99	118	126	102	184	140	120	0
Vannrikse									1			
Sothøne		2	2	8	3	3			25	18	35	++
Hettemåke									1			
Fiskemåke	4	20	6	38	26	7		1	10	12	20	0
Gråmåke	420	225	291	998	155	219	174	697	551	407	511	F / 0
Grønlandsmåke										1		
Svartbak	5	2	2	29	7	15	3	18	28	28	23	+
Isfugl							1					
Fossefall	(15)	65	32	44	72	54	55	73	27	112	46	F
Sum vannfugl	2638	3210	4019	5140	2882	3093	2016	2766	3909	3291	2995	

IKT som hjelpemiddel for ornitologen - 3. Digital fotografering og billedverktøy av Jens Erik Nygård

Fotografering har alltid vært en viktig del av ornitologien. Det er både behov for dokumentasjon og behov for å formidle naturinntrykk som ligger bak dette. Vi skal i denne tredje artikkelen se hvordan datateknologien har begynt å gi nye muligheter også på fotograferingens område.

Først kommer fotograferingen. Fuglefotografens redskap er speilreflekskamera og telelinse. Foreløpig er digitale kameraer i speilrefleksutgave meget dyre, utenfor de fleste amatørers rekkevidde. Den digitale teknologien har såpass store begrensninger at det neppe vil lønne seg å satse på dette. Men i framtida vil vi få billigere og bedre digitale speilreflekskameraer.

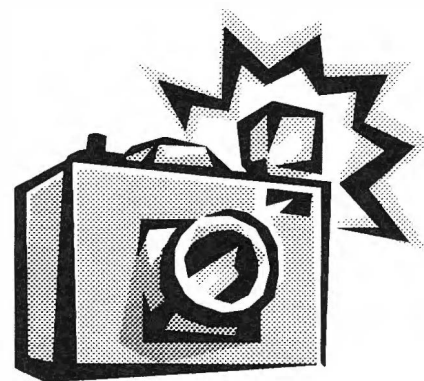
Vi som allerede har investert mye penger i speilreflekskamera og telelinse, kan håpe på at man lykkes med å lage en digital innsats som puttes i kamerahuset, der filmen pleier å sitte. Slike løsninger er under utvikling, men om de vil lykkes, er uvisst.

De digitale kameraene som tilbys til forbrukervennlige priser i dag er utstyrt som småbildekameraer flest, med et fast objektiv og blitz. Noen har zoomlinse inntil 3 gangers forstørrelse. Oppløsningen på disse kameraene begynner bli meget akseptable, særlig når det gjelder visning på dataskjerm. Jeg har hatt anledning til å prøve

ut en kamera med 1.3 millioner punkter som koster ca. 3500 kr. Det gir et bilde som fyller ut en 19 tommers skjerm. Prøver man å skrive det ut på en 300 dpi fargeskriver, vil man imidlertid finne ut at bildet blir vel smått. Man kan selvfølgelig forstørre bildet, men da taper man kvalitet.

Det er derfor man fortsetter å øke oppløsningen på nyere kameraer. De siste modellene har mer enn 3 millioner punkter.

Et slikt kamera kan brukes til litt av hvert, viser det seg. Et interessant eksperiment var å holde kameraet opp mot okularert på teleskopet og se på panelet som er på baksiden av de fleste digitale kameraer. Det var litt vanskelig å få bildet fram uten delvise skygger, men det lot seg gjøre å få ganske brukbare bilder med opp til 60 gangers forstørrelse. Bildet nedenfor er tatt av en kråke, en

fiskemåke og en dverglo på et par hundre meters avstand. Gjengivelsen i bladet yter neppe bildet rettferdighet. På skjermen er det godt mulig å bestemme alle tre artene korrekt.

Dette kan bety at arbeidet til LRSK i framtida kan bli betydelig lettere. Et slikt lite digitalkamera kan være med på fugleturen og dokumentere observasjoner av sjeldne fugler.

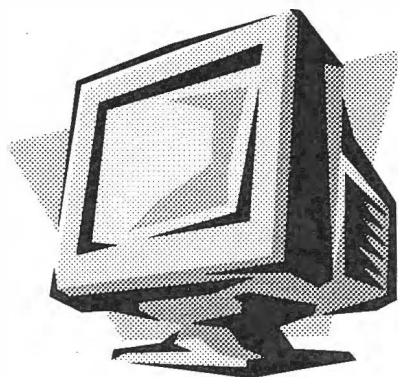
Det som fungerte dårlig på det kameraet jeg lånte, var batterikapasitet i forhold til bruk av panel på kameraet. Det varte

ikke svært lenge før jeg måtte gi opp å ta bilder gjennom teleskopet. Den resterende batterikapasiteten var imidlertid nok til å knipse et 30-talls bilder gjennom den vanlige søkeren.

Til noen teleskoper finnes kameraadaptere, men uten okular gir disse «bare» 16-20 gangers forstørrelse. Et lite digitalt kamera i jakkelommen er mer fleksibelt enn et stor speilreflekskamera. Man kan legge ut et bilde på Internett og få kommentarer på det, praktisk talt før fuglen er fløyet.

Et alternativ er å ta i bruk et av de nye digitale videokameraene. De kan gi utmerkede stillbilder og er gjerne utstyrt med en optisk zoom på 10 ganger eller mer. Bildet nedenfor er tatt med et Sony DCR-PC100E videokam-

era på 6-7 meters avstand. Bildet er ikke beskåret. Det har en oppløsning på 640x480, men det er mulig å oppnå en oppløsning på 1152x864 dersom en bruker en tilleggsminnemodul (memory stick.)

For den som allerede har kofferter fulle av diaspilder, men likevel ønsker å ta steget inn i den digitale verden, så kan en filmskanner settes på ønskelista. De mest aktuelle modellene

koster fra 4-7000 kr. Siden di-asene er små, så må det være høy oppløsning på innskanningsenheten. 2700 dpi bør man ha. Da får man skarpe bilder som kan skrives ut på skriver. De dyreste modellene har fordeler som fleksibilitet i forhold til hva slag media som kan legges inn (35 mm, APS, innrammede bilder) og evnen til automatisk å fjerne støv fra bildet.

Et billedbehandlingsprogram må til for å komplettere utstyret. Det vil som oftest følge med et slikt program når du kjøper en skanner eller et kamera. Det finnes også gratisprogrammer på nettet som kan brukes. Jeg kan nevne Gimp og Irfanview. Du trenger først og fremst muligheten til å konvertere mellom ulike formater, til å foreta utsnitt, og til å regulere kontrast og lysstyrke i

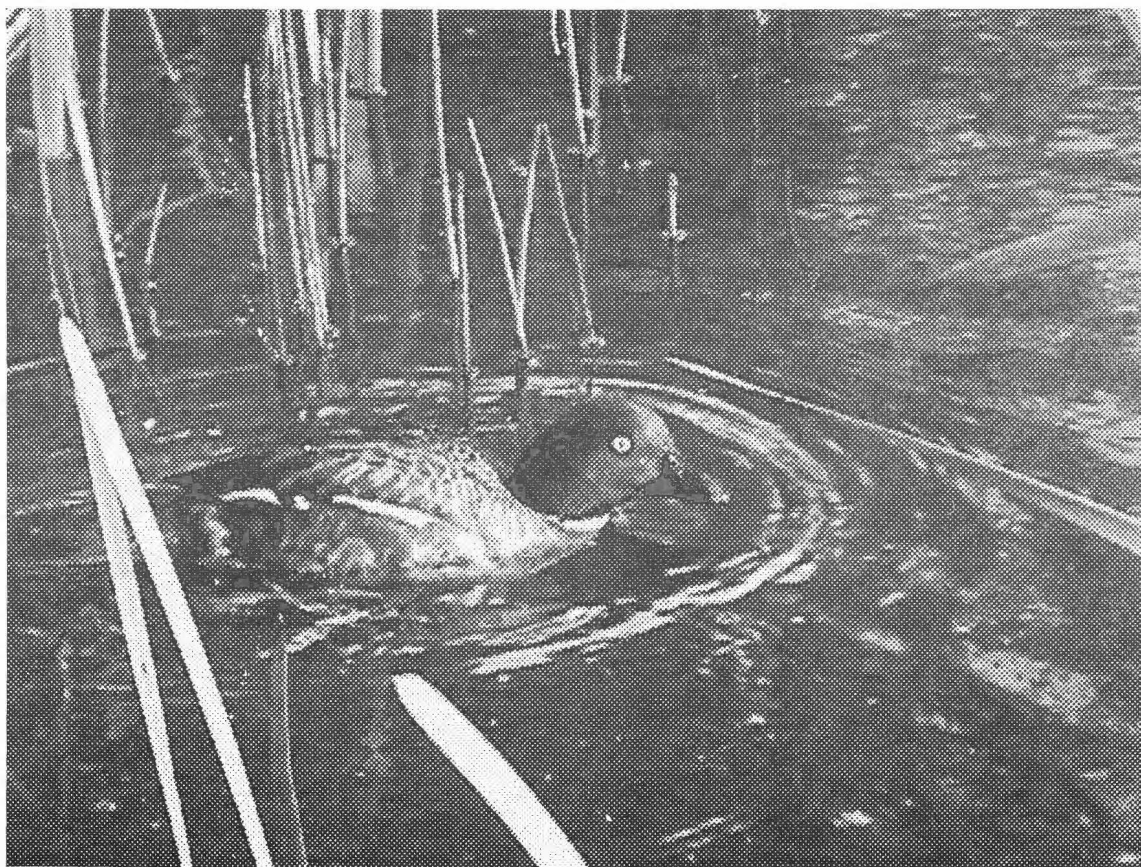

Foto : Kvinand, filmet av Jan Mjåland

bildet.

En ny mulighet som følger med flere av billedbehandlingsprogrammene er muligheter til å bruke filtere til å oppnå effekter. Du kan lage de reneste kunstverk av middels vellykkete fotografier, ved å benytte deg av filtre som etterlikner ulike tegne- og male-teknikker. Noen

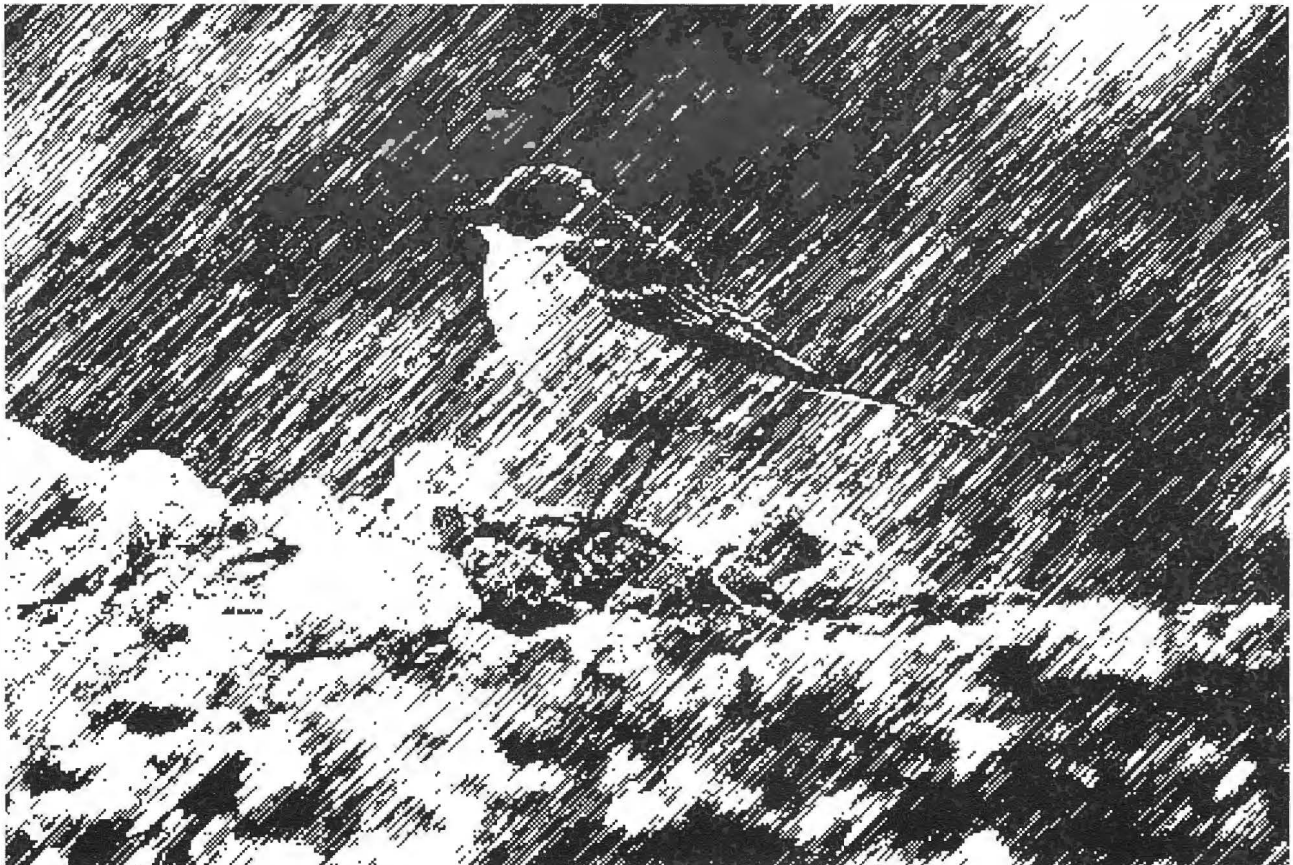
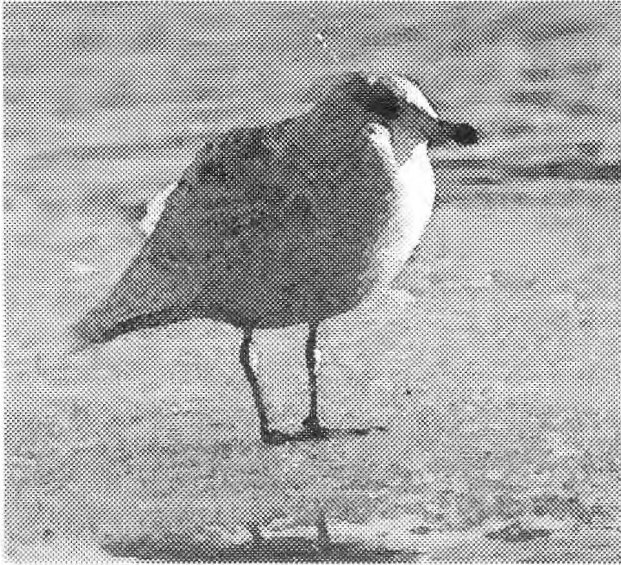
eksempler vises på denne siden. Grønlandsmåka, fotografert av Leif Palmstrøm, er kjørt gjennom et filter som legger på akvarellstruktur.

Gråhegra, fotografert av Tom Schandy, har blitt gitt en maleristruktur som fremhever og gir bildet litt mer liv, uten å forandre det så veldig mye.

Gulerla nederst er fotografert av Morten Vang og kjørt gjennom et filter som heter grafisk penn.

Det er mye artig som kan gjøres, men man må eksperimentere en god del med ulike innstillinger.

Lykke til !

Referat fra årsmøte i NOF avdeling Buskerud

Årsmøtet ble holdt på Veiavangen ungdomsskole i Mjøndalen (dato, kl.). Det var x frammøtte medlemmer.

Innkallingen ble godkjent, og Jens Erik Nygård ble valgt til dirigent og Tonny Andersen til referent.

Årsberetningen ble lest opp, se egen sak. Prosjekt Fiskeørn, Vinterfugleatlas, Hekkefugltaksering og LRSK sitt arbeid i 1999 ble gjennomgått.

Årsregnskapet ble lagt fram og godkjent med forbehold om revisors godkjenning. Det var ønske

om oppdeling av enkelte poster.

Når det gjelder styrets sammensetning, ble det vedtatt å fjerne sekretær og ett varamedlem, slik at styret heretter består av leder, nestleder, kasserer, 2 styremedlemmer og ett varamedlem.

De som var på valg tok alle gjenvalg, dermed ble styret som følger :

leder Jens Erik Nygård
nestleder Jon Ludvig Hals
kasserer Jostein Bakke
styremedlem Tonny Andersen
styremedlem Torkild Jensen

varamedlem Erland Tollefsen

Torkild Jensen ble valgt som landsstyremedlem. Valgkomite ble Per Øystein Klunderud og Ole Edvard Bakken.

Det siste punktet var fastsettelse av kontingent for Buskskvetten : Det ble vedtatt mot en stemme at lokallagskontingenten for året 2001 skal være 70 kroner. Lokallagene gis muligheter til å få fratrukket inntekter som er skaffet gjennom annonser i bladet.

Tonny Andersen
referent

Styrets årsberetning for NOF avd. Buskerud 1999

Styrets sammensetning :

Leder/redaktør : Jens Erik Nygård
Nestleder : Jon Ludvig Hals
Kasserer : Jostein Bakke
Styremedlem : Tonny Andersen
Styremedlem : Torkild Jensen
Varamedlem : Erland Tollefsen
Varamedlem : Lars Thomas Poppe
Landstyremedlem : Torkild Jensen
Valgkomite : Per Ø. Klunderud og Magne Sjøblom
Revisor : Per Ø. Klunderud
LRSK : Torkild Jensen (leder), Jon Ludvig Hals, Kendt Myrmo, Steinar Stueflotten og Lars Thomas Poppe

Styremøter og andre møter

Det har vært avholdt 2 styremøter i perioden. Leder har deltatt på en samling med sentralstyret og de andre fylkesavdelingene på Østlandet. Det er avholdt årsmøte i foreningen. Torkild Jensen har deltatt på landstyremøte og årsmøte i NOF sentralt.

Prosjekter

NOF Buskerud har hatt følgende prosjekter :

Vinterfugleatlas (Steinar Stueflotten), Prosjekt Fiskeørn (Tonny Andersen) og Norsk Hekkefugltaksering (Steinar Stueflotten)

Saker som styret har jobbet med

Finansiering av Buskskvetten, høringer vedrørende miljøinngrep på Ringerike og i Drammen, høringer vedr. skjøtsel av reservater i Tyrifjorden, sponing av boka Sjeldne fugler, fordeling av Viltfondsmidler, saker som har utgått fra NOF sentralt.

Buskskvetten

Buskskvetten har i 1999 utkommet 4 ganger med et totalt antall sider på 156, noe som trolig er det høyeste antall i bladets historie. Det blir nå i sin helhet produsert ved hjelp av datamaskin og bildene blir skannet og lagt inn direkte. Dette har gitt muligheten til en strammere layout, og det har også vært med på å øke den stoffmengden som det er plass til. På den negative siden må vi registrere at kostnadene ved utgivelse er høye og at det er et misforhold mellom utgiftene og de inntekter som er ment å dekke disse.

Jens Erik Nygård, leder

Årsregnskap for NOF Buskerud 1999

	Inntekter	Utgifter
Kontingenter	5340,00	
Renter	566,37	
Trykking av Buskskvetten		14043,00
Distribusjon av Buskskvetten		3300,00
Kontorutgifter + leie av lokale		770,50
Totalt	6006,37	18113,50

Dette gir et totalt underskudd for året på 12107,13 kroner.

Balanse:

Beholdning pr. 1.1.99:	46063,06	
Inntekter	6006,37	
Utgifter		18113,50
Beholdning pr. 31.12.99		33855,93
Totalt	51969,43	51969,43

Med forbehold om revisors godkjenning.

Jostein Bakke
kasserer

10 fuglespørsmål av Jens Erik Nygård

- Hvilke arter er dette ?
(A og B nedenfor)
 - Hvilke av de følgende arter er *ikke* kjent for å overnatte i store flokker ? Kråke, linerle, enkeltbekkasin, låvesvale.
 - Hvilke to Buskerudornitologer lager naturfilmer ?
 - Hvilken fugleart har en nordlig og sørlig underart, som begge kan sees i Buskerud ?
 - Hvilken fugleart passer best til denne beskrivelsen : «Den har små, røde plastliknende tupper på armsvingsfjærene»
 - Hvilken art har det latinske navnet *Dryocopus martius*?
 - En forholdsvis sjelden norsk fugl er kjent for å ha et lydhermende latinsk navn. Hva er fuglens norske og latinske navn ?
 - Hvor i Sverige ligger fuglestasjonen Ottenby ?
 - Hvilke av disse hører ikke til meisefamilien : Toppmeis, kjøttmeis, skjeggmeis, lappmeis og pungmeis.
 - Hvilken art kalles herm-sångare på svensk ?
- Svarene står i ramma nederst på siden.

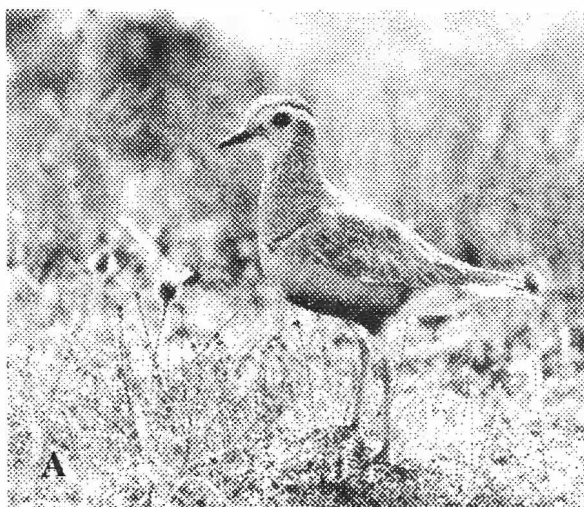

Foto : Lars Egil Furuseth

Foto : Morten Vang

Svar :
1. A. Bøtt, B. Svartspett
2. Enkeltbekkasin
3. Arne Nævra og Ulf Myrvold
4. Storskarv
5. Sidsvans
6. Svartspett
7. Akerrispe Crex crex
8. På Øland
9. Skjeggmeis og pungmeis
10. Gulsanger

Viktige adresser i Buskerudornitologien

Drammen Lokallag

Formann	Tonny Andersen	Brønnbakken 28, 3038 Drammen	Tlf. 92017293
Nest formann	Geir Brudal	Berberisvn 4, 3408 Tranby	Tlf. 32850136
Sekretær	Vegard Andersen	Egedius gate 1, 3040 Drammen	Tlf. 32890452
Kasserer	Jan Mjåland	Lahelldammen 12, 3400 Lier	
Styremedlem	Helge Bull Engelstad	Gamleveien 20, 3030 Drammen	
	Eli Gates	Røttergard, 3490 Klokkarstua	
Revisor	Ole Edvart Bakken	Andorsrudveien 20, 3039 Drammen	Tlf. 32883731
Valgkomite	Torkild Jensen	Smiskardet 46, 7563 Malvik	

Øvre Eiker Lokallag

Leder	Per Øystein Klunderud	Klunderud gård, 3322 Darbu	Tlf. 32750504
Nestleder	Arve Olsen	Kløverveien 1, 3360 Geithus	Tlf. 32781208
Kasserer	Jostein Bakke	Hermanbakken 10, 3050 Mjøndalen	Tlf. 37876908
Sekretær	Bjørn Tore Bollerud	Nyveien, 3322 Darbu	Tlf. 32750781
Styremedlem	Jorunn Haugen Barrow	Uranusveien 93, 3055 Krokstadelva	Tlf. 32874329
	Bjørn Roar Skullestad	Efteløt, 3618 Skollenborg	Tlf. 32766118
Varamedlem	Kristen Grøslund	Gamle Kongsbergvei, 3322 Darbu	Tlf. 32750793
	Jon Trygve Johnsen	Gamle Kongsbergvei, 3322 Darbu	Tlf. 32750659

NOF Hemsedal l.l.

Bent Fjellheim 3560 Hemsedal Tlf. 32062272

NOF Geilo l.l.

Lars Egil Furuseth, Dagali 3580 Geilo

NOF Hole og Ringerike l.l.

Postboks 52, 3529 Røyse

LRSK :

Leder	Torkild Jensen	Smiskardet 46, 7563 Malvik
Medlem	Steinar Stueflotten	Damenga 19, 3032 Drammen
	Jon Ludvig Hals	Uranusvn. 2, 3055 Krokstadelva
	Kent Myrmo	Inngjerdinga 11, 3514 Hønefoss
	Lars Thomas Poppe	Apalveien 18, 3010 Drammen

Vinteratlas:

Steinar Stueflotten Damenga 19, 3032 Drammen

Prosjekt Fiskeørn :

Tonny Andersen Brønnbakken 28, 3038 Drammen Tlf. 92017293

Returadresse :
NOF avd. Buskerud
v/Jens Erik Nygård
Brinken 19
3400 Lier

C - BLAD

A5 --- A4 HEFTER

VINDUSPOSTEN

Håndbøker
Tidsskrifter
Manualer
Prislister

MEDLEMSBLADET

Kataloger
Skoleaviser
Programmer
Medlemsblader

STOKKE TRYKK

Stokke Trykk - 3175 Ramnes
Tlf.: 33 39 79 09 - Fax: 33 39 78 59 - Mob.: 915 14 311